

DUHOVNO ŽIVLJENJE

VIDA ESPIRITUAL

LETNIK XXXV.

Lesorez: Ivan Buk

Slovenski misijonski škof Irenej Friderik Baraga (29. 6. 1797 — 19. 1. 18

Na pragu novega leta

Za nami je leto 1967. Bilo je čas veličastnih jubilejev, silne razgibanosti, mladostnega vrenja in težko pričakovanega umiranja.

Na Daljnem in Bližnjem vzhodu se je bliskalo smrtonosno orožje. Afrika in Južna Amerika sta bili polni nemirov. V Severni Ameriki je od časa do časa zadivjal rasni boj, kot da Kristus ne bi za vse umrl.

Sredi tega dogajanja pa je Cerkev obhajala 1900-letnico, odkar sta umrla sveta apostola Peter in Pavel. Slovenci smo dalje praznovali 1200-letnico krščanstva in 1100-letnico, odkar sta sveta brata Ciril in Metod stopila na našo zemljo...

Leta 1967 je bila tudi 250-letnica kronanja Matere božje na Sveti gori pri Gorici in 60-letnica kronanja brezjanske Marije.

Ti pomembni jubileji, ki so se vrstili sredi veselih in žalostnih dni, niso bili le lepi spomini, ampak mnogo več. Bili so kot granit, ki so utrdili naše krščanstvo.

Pred nami je leto 1968. Ne vemo, kakšno bo? Ni nam znano, kaj bo prineslo? Pa, hvala Bogu! Kajti, če bi vedeli, da v letu 1968 ne bo težav, bi postali gotovo lahkomišelní. Če bi pa vnaprej vedeli, da se bodo črni dnevi ponavljali, bi si marsikatero neskajeno veselje brez potrebe vnaprej pokvarili.

Leto 1968 nam bo spet nudilo mnogo priložnosti, da svojo vero še bolj utrdimo in obrodimo v dobrih delih veliko sadu.

Leto vere se bo nadaljevalo tja do 29. junija. Koliko dragocenih milosti nam bo nudilo.

19. januarja bomo obhajali 100-letnico smrti najslavnejšega našega misijonaria Ireneja Friderika Barage.

V drugi polovici leta pa bo v Južni Ameriki, v državi Kolumbija, 39. svetovni evharistični kongres.

Leto vere naj nam utrdi krepost vere, Baraga naj nas napolni s krščanskim upanjem, Evharistični shod pa naj v nas prižge plamen ljubezni.

To troje želi bralcem po Mariji „Duhovno življenje“ za leto 1968.

A. S.

Pogledi v na naso usodo

1

Za mnoge izmed nas poteka 20 let odkar smo se preselili v „novi svet“. Čas se je izkazal tako, kot je v njegovi biti. Zacelil je prenekatere rane, pregrnil pajčolan pozabljenja preko marsikateri dogodek in dejstvo, pa tudi poglobil druge rane ali usekal sveže, nas popeljal skozi nova doživetja in razkrival staro resničnost v novi luči. Ti učinki časa so deloma neizbežni, avtomatični, ali pa so odvisni od našega hotenja ali vsaj pristanka.

Vzroki emigracije

Med stvarmi, za katere ne smemo dovoliti, da izginejo v brezno pozabe, so zlasti vzroki našega begunstva, najtesneje povezani s sedanjim stanjem domovine. Življenje človeka, tudi zunaj Slovenije rojenega, ki dopusti ali celo pripomore, da se iz njegove zavesti izrujejo korenine izpred četrto stoletja, izgubi važno, dragoceno vsebino, če ne celo sploh smisel. Govorim tudi o mladini: v vsakem človeku so in morajo biti korenine, katerih rodna prst je starejša

— lahko za stoletja — od prsti, iz katere je narejeno njegovo telo.

Kdor zapusti domovino, mora za to imeti zadostne razloge. To ni igrača, pač pa položaj, v katerem se posamezniku in skupinam nevarnosti pomnože in povečajo, vračanje dolga do domovine spremeni obliko in je po navadi bolj zahtevno, nikoli pa se ta dolg ne da izbrisati.

Nespravljljivost krščanstva in komunizma

Zadostne razloge za odhod iz domovine je naša emigracija imela. Odločilno je bilo naše razmerje do komunizma. Sklop nazorov in sodb, ki to razmerje urejajo, se razteza na bistvena področja osebnega in družbenega življenja. Mislim, da niti najbolj iznajdljiva špekulacija ne more izumiti bolj absolutnega nasprotja, kot sta krščanstvo in komunizem. Vse, kar je nam bilo in je najvišja resničnost, komunizem zanika, kar mi ljubimo, komunizem sovraži. Temeljna vprašanja človeškega življenja: odkod smo, kaj je naš cilj in kako je zaradi tega treba živeti, imajo v krščanstvu in v komunizmu popolnoma drugačne odgovore. Tudi ti isti ljudje, ki so živi stik s krščanstvom izgubili, ohranili pa čut za naravne človeške vrednote in ustanove: moralo, resnico, pravičnost, svobodo, narodnost, družino, so morali odkloniti materialistični nauk in njegovo tedaj nad dve desetletji v Sovjetski zvezi izpričano prakso. Dasi je eno najbolj gla-

snih komunističnih gesel napovedovalo blaginjo malemu, delovnemu človeku, so poznavavci resničnih razmer v sovjetiji vedeli in opozarjali, da je komunizem danes najbolj nazadnjaški socialni sistem in predvsem delavcem in kmetom tudi v gospodarsko pogubo. Suženjstvo v starem veku in poznejši fevdalni sistem izgubita velik del krivjivosti in zatiranja, ako ju primerjamo s komunistično strahovlado, posebno če upoštevamo miselnost tistih dob.

Sodim, da je bila povezava zahodnih sil s komunizmom na življenje in smrt, potem ko je Hitler napadel dotedanjo zaveznico Sovjetsko zvezo, velika napaka. Državniki, ki so imeli pregled po svetcvni politiki, so se dali voditi zgolj bojazni in gnusu do nacizma in fašizma; do komunizma, ki je še bolj perverzen in imperialističen, pa so precej strahu in sovraštva izgubili, če niso zanj začeli čutiti celo neko naklonjenost. Lahko je skupna nevarnost terjala bojno zavezništvo, nikdar pa ne tako tesnega. Bolj je bila razumljiva podobna pomota na Slovenskem pod sovražno okupacijo in pred komunistično zvijačnostjo. Ne samo med rojaki na Primorskem, ki so poznali fašizem iz dolgoletne izkušnje, tudi drugod so se našli ljudje, ki so govorili in verjeli: Bolje s hudičem kot s fašizmom (ali z nacizmom). Hudič je na to povabilo samo čakal. Medtem ko se je prej posluževal predvsem tujcev za divjanje nad na-

šim narodom, je zdaj zadivjal v srceih, mislih in dejanjih slovenskih komunističnih fanatikov, njihovih domačih hlapcev in zaveznikov.

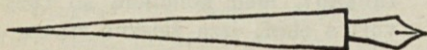
Najgloblja razlaga komunizma

Satanov navdih v komunistični ideologiji, organizaciji in praksi je nedvomen. Spoznali so ga nekateri v globine zroči raziskovalci, tako Berdjajev, zlasti ob prvi boljševiški revoluciji. Pri nas je to poudaril kanonik Kraljič (v križankah), med koncilom so razgovori s škofi izza železne zaveske to potrdili „špehpatru“ van der Straatenu. Brezmejno sovraštvo do Boga, sistematično preganjanje Cerkev, hladno premišljena uporaba vseh sredstev proti idejnim nasprotnikom, neprestano maličenje in mazanje božje podobe v sodobni človeški osebnosti, slast v uničevanju in zločinih pa ihta v gradnji babilonskih stolpov in uresničevanju utopij — to je nekaj znamenj delovanja „očeta laži in ubijavca od početka“. Kdor tega vpliva ne vidi, komunizma ne pozna. Taki ljudje govorijo o sodelovanju, sprejemajo ponujano roko, opravičujejo zločine, vidijo v vsakem zanje simpatičnem pojavu evolucijo komunizma — seveda na bolje —, kritizirajo odpor proti rušilnemu delovanju komunistov in kažejo na zglede sodelovanja drugod. Ali so bile okoliščine med vojno na Češkem, v Franciji in Italiji take kot pri nas? In ali je sodelovanje s komunisti prineslo blagoslov?

Bo še

Prof. A. Geržinič

VADRUŽINI

Dopisujemo si

NESOGLASJA

Kar ne vem prav, kako zastaviti pero, da bi povedal nekaj misli, ki mi pogosto rojijo po glavi. Gre za razmerje med možem in ženo, je torej družinsko vprašanje.

Včasih ni bilo tako. Ženske so po svoje klepetale, moški pa, če so nalezli na tak razgovor, so si mislili svoje. Danes pa se po časopisih, revijah in knjigah veliko piše o tem problemu, a — vsaj jaz imam ta vtis — le kaj malega izpod peresa, ki ga drži moška roka.

Če žena, ki je že po naravi nagnjena k čustvom, bere članek, ki je njej v prid, se ji pred očmi že tke gloriola mučeništva. Pri tem pa malo ali nič ne pomisli, kaj je ona do moža zagrešila.

Ko bi hipoma sneli streho naših domov in vanjo usmerili mikrofone in foto-kamere in če bi njih moč in luč prodrli tudi v globine src, bi se nam nudile zanimive slike in prizori.

Takole mi „dedci“ povedo:

„Saj je dobra moja „stara“, pridna in postrežljiva, skrbna, toda...“

„Toda kaj?“

„Eh, ko bi le tako hladna ne bila. To me včasih tako razjezi, da mi ves naslednji dan skazi. Ko se potolačim in pozabim, se pa spet ponovi. Ženske so pač ženske, računati morash s tem, ujezi pa le in ker se leta in leta ponavlja, kako moreš biti pravilno ljubezniv do njih?!“

In drugi:

„Včasih nalašč posedim v kuhinji, da žena pomije, pospravi in dene vse v red. Ko grem v spalnico, žena najde še sto in sto opravkov. Ne pride in ne pride. Večkrat imam pripravljen pomenek — toda ona šari po vsej hiši, le zame ne dobi časa. Tako me vse mine. Jezen se obrnem v steno in mesto hvalnice in posebne večerne molitve (razen družinske) je vse kaj drugega. Seveda je tudi zju-

traj in čez dan še nevolja v meni. Zvečer se pa ponovi isto. In nazadnje mi pravi, da je ne maram in še tisoč drugih očitkov. Viš, kako je!"

Pa tretji:

„Rad posedim v družbi. Tudi karte včasih vržemo ali pa politiko meljemo. Žena je pa nevoljna. Kadar sem pa doma, se pa izmika, da sem nataknen in grem jezen spat. Nekateri imajo to srečo, da lahko ure in ure berejo; če pa kdo tega daru nima ali vsaj ne toliko, se dolgočasi in kuha jezo. Dejal sem ji, da bi drug drugega skušala razumeti. Seveda ji je bilo prav. Toda praksa je pokazala, da naj le jaz njo razumem, ona da pač ne nosi nobene krivde. Vse dopovedovanje je zastoj. Vsi „kompromisi“ so v trenutku pozabljeni.“

Še so mi pravili podobne zgodbe in zgodbice.

Pa mi je dejal nekdo: „Vsak ima toliko oči, da pred poroko spozna, da-li ima opraviti s kosom ledu ali z ognjem.“

A kaj!? Pred poroko skušata biti oba ljubezniva, požrtvovalna, viteška.

Tudi v nasprotnem primeru se najdejo nerazumevanja in nesoglasja. V kolikor mi je znano, pa je gornjih primerov mnogo več.

Glede sočutenja z ženo bi vsem svetoval, da preberejo „Iz očetovih zapiskov“ (DŽ 1967, str. 420).

Koliko je očetov, ki ob rojstvu otrok duševno več trpe kot porodnica. Seveda se to ne obeša na veliki zvon in tudi če beseda na to nanese, so „dedci“ prenerodni, da bi to povedali, kar so takrat čutili. Ali mi ver-

jamete, žene, da sem še ob vsakem rojstvu rotil Vsemogočnega, naj name preloži, kar se da? (Razumite me prav!)

Torej za zaključek: „Možje nismo tako brez srca, kot pogosto zveni iz vaših člankov. Drugič: Da ste žene „mučenice“, ste premnogokrat same krive.“

Pa brez zamere!

Janez Neroda

Mož, vzpodbujaj svojo ženo!

Oprostite, da vam postrežem s primerom, ki ste ga verjetno že brali, če se ne motim, v Trstenjakovi knjigi. Zdi se mi pa tako jasen in slikovit, da se ne morem upreti skušnjavi. Tukaj ga imate, prosto po spominu.

— — —
Predstavite si kmečki dom in javorjevo mizo v kotu, opoldansko in večerno zbirališče presneto močnih jedcev.

Dan za dnem je mlada gospodinja nosila jed na to mizo, jed, ki so jo pripravile njene spretno roke in ljubezen do domačih. Dan za dnem je izginjala ta jed v lačne globine močnjakov brez glasu.

Neko opoldne pa bi jim skoraj izstopile oči iz jamic, ko so buljili v skledo na sredji mize. Iz skleda se je zlato smejala — slama.

Zdaj so se razmajali jeziki:

„Jera, kaj si ob pamet? Saj ni-smo govedo, da bi tolklji slamo!“

Jera pa nazaj: „Glej, glej, nisem mislila, da se boste zanimali, kaj je v skledi. Do danes mi niti z besedico niste žugnili, da veste, kaj jeste. Sem pa rekla, saj je za vas itak vseeno, čemu bi se torej trudila? Kar slamo jejte!“

Uboga Jera! Zavedala se je svoje kuharske spretnosti in si je želela samo malo priznanja. Pa ga ji ti brezbrizni jedci niso dali. Sprejemali so njen trud kot dolžno kadilo. Neolikani samoljubneži! Ni čuda, da se je Jera naveličala in uprla.

In koliko je takih Jer med ženskim svetom!

Umno gospodarijo z moževim za-služkom, včasih delajo v tem oziru prave čudeže.

Ustvarajo prijeten dom.

Kuhajo, perejo, likajo, šivajo.

Strežejo.

Vzgajajo mladi rod.

Sploh, žive za moža in otroke. Vse to zahteva vsestranskega, trdega dela. Delo, ki se vrši doma, a je kljub temu — delo.

Če mož tega nikdar ne vidi, nikdar ne da svoji ženi zasluženega priznanja, bo reva izgubila svojo notranjo moč in bo odpovedala. Še ljubezen se ji bo ohladila.

Čeprav smo Slovenci trde grče, nam malo dolžne galanterije do naših žena ne bo proti moški časti.

F.

Očetovi zapiski

Sveti Trije kralji...

Nemirno se obračam na postelji. Prva luč, motna in boječa, že črta ravne proge v zaprti sobni temi. Zunaj se v vstajajoči dan oglašajo ropot mesta. Voz za smeti, avto ali kamijon, ki pelje v mesto svežo zelenjavo ali sadje... V hiši je še vse mirno. Neka skriynost leži v njej in pritajeno šelestenje. Slišijo se udarci ure.

Sinoči sva se vrnila z ženo zelo pozno. Poslužiti sva se morala taksijska, ker zaradi tolikih paketov ni bilo misliti na avtobus. Kake tri ure sva kot otroka uživala veselje ob igračah, se v duhu igrala z vlakci, avtomobilčki, s konjički in piščalkami ter se smejala ob misli na veselje, ki ga bodo deležni najini otroci.

„Misliš, da bom mogel zdržati do jutra?“

„Ko bodo zagledali tale vlak..., in kino..., in...“

„Poglej ta voziček...“

Čez nekaj časa, uro, morda pol, se bo v sosednji sobi oglasil prvi

krik veselja malih vlakovodij, šoferjev, jezdecev in vojakov v pižamah. Vrisk, ki mu bo sledilo brezkončno veselje tega dne, kajti danes ni kateri koli dan. Na današnji dan moramo biti resnično dobri in zavestno srečni ob žarečem sijaju teh otroških oči, ob nestrpnem trepetanju teh ročic, ki ne vedo, kaj bi zgrabile ob tolikem čaru:

„Je to res moje, očka?“

Minute čakanja so dolge, a srečne. Morda je prav v njih plačilo za tolike ure, dni trdega dela, da bi — z božjo pomočjo — zmogel to sladko breme za svojo družino. In tudi — ali ni lepše sanjati o neki stvari kot imeti jo? Ali ni tistemu bežnemu trenutku sreče

dodan nek nemir in nove želje? Spomin mi uide na daljno dobo mojega otroštva, na moje stare otroške sanje, na pismo Trem kraljem in tisto noč pričakovanja. Da. Mnogo je bilo dela, da je prišla tudi ta ura, ki naj bi osrečila otroke in ženo, ko bom srečen tudi jaz na najlepši in najbolj preprost način: ob sreči drugih.

Ko se znova obrnem, opazim, da tudi žena ne spi. Skozi priprte veke čutim njen pogled, njene misli, ki so moje misli. Da... A že je tu prvi vzklik:

„Mama! Sveti Trije kralji so prišli! —“

(Po José M. Pérez Lozano:
„Diario de un padre de familia“)

„Že zopet pridiga . . .“

Dvoje deklet se poslavlja: „Predolgo sem se zamudila. Že vem, da me čaka dolga pridiga — kakor vedno, če pridem prepozno“... so besede ene izmed njiju.

Pri teh besedah sem se nehote zamislila. Res. Mnogi starši se radi poslužujejo dolgih samogovorov, polnih lepih misli in besed. Te namenijo otrokom z namenom, da bi jih „vzgajali“. Pri tem mislijo, da izpolnjujejo vzvišena dejanja, se čutijo plemenite... in pri tem občudujejo svojo zgovornost.

Dejansko pogosto iščejo le zadoščenje in olajšanje vesti, ki jim očita vzgojno nezmožnost.

Kaj med tem misli otrok?

Verjetno nič ne posluša. Obda se z zidom brezbržnosti in razmišljenosti. A vendarle mu ostane v ušesih nekaj neprijetnega. Nekaj kakor neprijetna glasba. Ker otrok ne sledi našim „dobrohotečim“ besedam in logični zvezi naših želja, ne dosežemo njegove razumnosti, pač pa njegovo občutljivost. Čuti, da je kriv, a velikokrat sam ne ve zakaj. Brala sem, da je pri tem najhujše, da otrok te krivde ne vzame kot slabost proti kateri se je treba boriti. Prenaša jo, kakor že v naprej usojeno lastnost, ki mu že v naprej jemlje moč, da bi se poboljšal.

Zakaj vzgojitelji ne priporočajo dolgega „poučevanja“ otrok?

1. Ker se otrok navadi, da nas ne posluša, kadar govorimo, ker si misli, da so naše besede itak vedno le karanje. Obda se z brezbržnostjo, ki zapre dostop do njegove duše.

2. Ker je ton našega glasu pri takem samogovoru neprijeten, vzbuja pri otroku razumljiv odpor in nenaklonjenost, katero otrok sicer prikriva, znebiti se je pa ne more.

3. Ker predolgi in prepogosti očitki nosijo s seboj strup sugestije, tako da v otroku nehote budimo ravno to, kar smo hoteli preprečiti.

Naj bo torej naša vzgoja nema?

Nikakor! Včasih že ena sama beseda pomaga, da se v otroku vzbudi vest. Dolga predavanja otroka le uspavajo. Čuvati se moramo lahkih samogovorov. Namesto, da poslušamo sami sebe, raje zasledujmo vpliv naših besed na otroke. Da bomo pa ta vpliv znali razbrati, je nujno potrebna duševna povezava med otroki in starši. Ta pa ne nastane naenkrat, temveč je plod dolgoletnega zbliževanja.

Palica in pridiga ne rodita zaželenih uspehov. Lahko je z besedo ali s palico prepovedati nekatera dejanja. Težje pa je vzgajati otroka s tem, da ga vzpodbujamo v dobrih nagnjenjih. Še težje mu je nuditi možnost, da zadosti svojim potrebam po gibanju in udejstvovanju, zaposliti njegov um in roke in mu pazljivo *nakazovati pravila, ki so pogoj za uspeh njegovega delovanja.*

Vendar trdijo moderni vzgojitelji, da na tak način dosežejo boljše in lepše uspehe, kakor so jih dosegli v prejšnjih letih.

P. D-ova

2. Poglavje: Dodatek k „Povesti duše“ Male Cvetke

(Po spominu napisale redovne sestre po smrti svetnice)

Ali ni isti Sveti Duh narekoval že veliki sveti Tereziji naslednjih besed: „Duše, ki so dosegle popolno združenje z Bogom, naj same sebe v ponižnem in svetem sebespoštovanju visoko cenijo. Vedno naj se živo spominjajo prejetih milosti in naj ne mislijo, da so ponižne, če ne priznajo božjih milosti. Saj je vendar gotovo, da se nam bo ob neprestanem spominu na prejete dobrote po-

večala tudi ljubezen do darovavca. Kako naj se bogataš okoristi s svojim bogastvom in ga deli še drugim, če ne ve, da je bogat.“ (13)

To ni bila edina prilika, da je Terezija iz Lisieux izrekla od zgoraj navdihnjene besede. V aprilu 1895, ko se je čutila še čisto zdravo, je neki starejši sestri, vredni vse naše vere, zaupala tole: „Kmalu bom

umrla. Ne pravim, da se bo to zgodilo v nekaj mesecih, gotovo pa v dveh ali največ treh letih. To čutim iz vsega, kar se godi v moji duši.“

Novinke so ji izrazile svoje začudenje, ko jim je večkrat uganila tudi najskrivnejše misli.

„Moja skrivnost je v tem,“ jim je odgovorila, „da vam nikdar ne dam nobenega nauka, ne da bi se prej zatekla k preblaženi Devici Mariji. Prosim jo, naj mi navdihne, kar vam bo bolj koristilo. Pogosto se sama čudim temu, kar vam povem. Ko vam dajem nauke, sem enostavno prepričana, da se ne motim in da Jezus govori po meni.“

Med njeno boleznijo je ena od njenih sester šla skozi trenutke velike notranje tesnobe, skoraj obupa ob misli na skorajšnjo, neogibno ločitev od nje. Nič na njej ni razodevalo njene notranje muke, ko je stopila v bolniško sobo. Kako se je začudila, ko ji je sveta bolnica nekoliko žalostno in resno rekla: „Ne smemo jokati kakor tisti, ki nima jo upanja.“

Nekoč jo je obiskala ena naših mater in ji ob tem obisku storila majhno uslugo. Na tihem si je zraven mislila: „Kako bi bila srečna, če bi mi ta angel rekel: Iz nebes vam bom povrnila!“ V istem trenutku se je Terezija obrnila k njej rekoč: „Draga mati, iz nebes vam bom povrnila!“

Najbolj pa je presenečalo dejstvo, da se je zdelo, kako se zaveda, s kakšno nalogo jo je Bog po-

slal na svet. Bilo je, kot da je zagrinjalo prihodnosti odgrnjeno pred njenimi očmi. Večkrat nam je v pre-roških besedah napovedala prihodnje reči, ki so se že izpolnile.

„Vedno sem dajala Bogu le ljubezen,“ je dejala, „zato mi bo Bog ljubezen tudi vrnil. Po smrti bom trosila na zemljo dež nebeških rož.“

Ko ji je sestra Genovefa presvete Obličja brala nekoč o večni blaženosti, jo je Terezija nenadoma prekinila rekoč: „Ni to, kar me privlači...“

„Kaj pa potem?“

„Ljubezen! Ljubiti, biti ljubljena in vrniti se na zemljo, da bi ljudje ljubili Ljubezen!“

Neko noč je sprejela mater Agnezo Jezusovo z živahnim izrazom mirnega veselja: „Častita mati, pred nekaj trenutki sem slišala neko od daleč prihajajočo godbo. Teda mi je prišlo na misel, kako bom prav kmalu poslušala neprimerno lepše nebeške melodije. A ta misel me je vzradostila le za hip. Srce mi bije v nekem drugem upanju: v upanju na ljubezen, ki je bom deležna, in ljubezen, ki jo bom mogla dati.“

„Čutim, da se bo pričelo moje poslanstvo, da bom učila ljubiti Boga, kot ga ljubim jaz..., da bom dušam pokazala svojo malo pot. Moja nebesa bodo v tem, da bom delala dobro na zemlji. To ni nemogoče; saj tudi angeli neprestano gledajo božje obličje in obenem nas varujejo. Ne, ne bom mogla počiti do konca sveta, dokler bo kje kakšna odrešena potrebna duša. Ko pa bo angel

izrekel besedo 'končan je čas' (15), tedaj bom začela počivati. Tedaj šele bom mogla uživati, ker bo številno izvoljenih izpolnjeno in bodo že vsi v večnem miru in veselju. Ob tej misli srcé poskakuje od veselja."

"In katera je ta 'mala pot', ki jo hočete pokazati dušam?"

"Mati moja, to je pot duhovnega otroštva, pot zaupanja in popolne predanosti. Pokazati jim hočem preprosta sredstva, ki so meni prinesla tako lepe uspehe. Povedati jim hočem, da je tu na zemlji treba storiti le eno: trositi Jezusu cvetlice majhnih žrtev, si ga pridobiti z ljubkovanjem. Tako sem si ga pridobila jaz in bom zato dobro sprejeta."

Svojim novinkam pa je rekla: „Če bi vas s svojo malo potjo ljubezni zavedla v zmoto, ne bojte se, da bi vas pustila dolgo na tej poti. Kmalu se vam bom pokazala in vam rekla, da hodite po drugi poti. Če pa se ne vrnem, potem verujte v resničnost mojih besed: v Boga, ki je tako mogočen in usmiljen nikdar nimamo prevelikega zaupanja. Toliko prejmemo od njega, kolikor od Njega upamo.“ (16)

Na večer pred praznikom Karmelske Matere božje ji je neka novinka rekla: „Če bi umrli jutri po svetem obhajilu, bi bila to tako dragocena smrt, da bi bila popolnoma potolažena v svoji žalosti. Tako se mi vsaj zdi."

Terezija pa je živahno odgovorila: „Ne, to ni v smislu moje male poti. Naj se prav v smrti oddaljim

od nje? Umreti od ljubezni po obhajilu! O, je preveč lepo zame! In male duše me ne bi mogle posnemati! Na moji mali poti ni nič nenavadnega; vse, kar storim jaz, lahko storé tudi male duše."

Pogosto so ji prinašali rože, ki jim je Terezija trgala liste in jih potresala po razpelu. Z vsakim listom je Križanega nežno pobožala. Ko ji je nekega dne nekaj teh dragocenih relikvij padlo na tla, je dejala: „Poberite, prosim, te cvetne liste; pozneje kdaj boste z njim lahko naredili komu veselje. Ne izgubite nobenega!“ (In res so služili ne samo v veselje drugim, temveč so po njih prišli tudi čudeži!)

Ob neki drugi priložnosti je rekla svoji „mamici“: „Vsem, ki so mi na zemlji storili kaj dobrega, bom v nebesih izprosila veliko milosti. Vam, dobra mati, jih bom sprosila več, kot pa jih boste potrebovali; a veliko jih bo, ki vam bodo v veselje."

Ena od sester je dvomila o njeni potrpežljivosti. Ko jo je nekega dne obiskala, je opazila na njenem obrazu izraz nebeške sreče. Vprašala jo je po vzroku. Tedaj ji je junaška bolnica odgovorila: „Velike bolečine čutim. Vedno sem poskušala ljubiti trpljenje in ga lepo sprejemati."

„Kadar zelo trpim," je dejala ob drugi priložnosti, „ali pa me doleti kaj bolečega, neprijetnega, in je nevarnost, da postanem žalostna, se nasmehnem. V začetku mi to ni vedno uspelo, zdaj mi je pa prešlo že v navado, da sem zares vesela."

„Zakaj ste to jutro tako veseli?“
Jo je vprašala mati Agneza Jezusova.

„Ker sem doživela dve majhni neprijetnosti. Svoje majhne radosti najdem v majhnih neprijetnostih.“

Spet drugič: „Danes pa ste verjetno bili spet zelo preizkušani, kaj ne?“

„Da, res, toda saj je prav tako! Imam vse rada, kar mi Bog pošlje!“

„Strašno trpite?“

„Ne, ni strašno! Za malo žrtev ljubezni ni nič strašno, kar ji pošilja njen ženin. Vsak trenutek mi dá, kolikor morem prenesti, in nič več. In če mi v naslednjem trenutku poveča trpljenje, mi poveča tudi moč.“

Vendar pa si ga ne bi nikoli upala prositi, naj mi poveča trpljenje; za to sem premajhna. Takšno trpljenje bi bilo samo moje in bi ga zato morala tudi sama prenašati. Sama pa nikoli nisem ničesar zmogla.“

Tako je govorila na smrtni postelji ta modra in pametna devica, katere goreča svetilka, vedna polna olja kreposti, je svetila do konca.

V Knjigi pregovorov pravi Sveti Duh: „Človekov nauk se spozna po njegovi potrpežljivosti. (17) Vsi, ki so jo slišali, smejo zato verjeti v njen nauk, ker ga je potrdila s svojo nepremagljivo potrpežljivostjo.“

Zdravnik se je pri vsakem obisku čudil in nam govoril: „Ko bi vedele, koliko trpi! Nikdar še nisem videl nikogar toliko trpeti z izrazom

takšnega nadnaravnega veselja. Pravi angel je.“ In ko smo mu potožile svojo žalost nad skorajšnjo izgubo takšnega zaklada, je dodal: „Jaz je ne morem ozdraviti. Ta duša ni ustvarjena za ta svet.“

OPOMBE:

13) Prinašamo dobreseden prevod francoskega besedila, ki v enem samem odstavku združuje to, kar je sveta ustanoviteljica Terezija Velika zapisala na več mestih in na zelo različne načine. Izvirna besedila se glase: „Así ruego yo ... a las almas a quien su Majestad ha hecho tan gran merced de que lleguen a este estado (de unión), que se conozcan y tengan en mucho, con una humilde y santa presunción...“ (Vida, XV, 3).

„No cure de unas humildades que hay... que les parece humildad no entender que el Señor les va dando dones...“ (Prav tam, X, 4).

Es cosa muy clara que amamos más a una persona cuando mucho se nos acuerda las buenas obras que nos hacen...“ (Prav tam, X, 5).

„Pues cómo aprovechará y gastará con largueza el que

¹⁴⁾ Tesal 4, 13.

¹⁵⁾ Raz 10, 6.

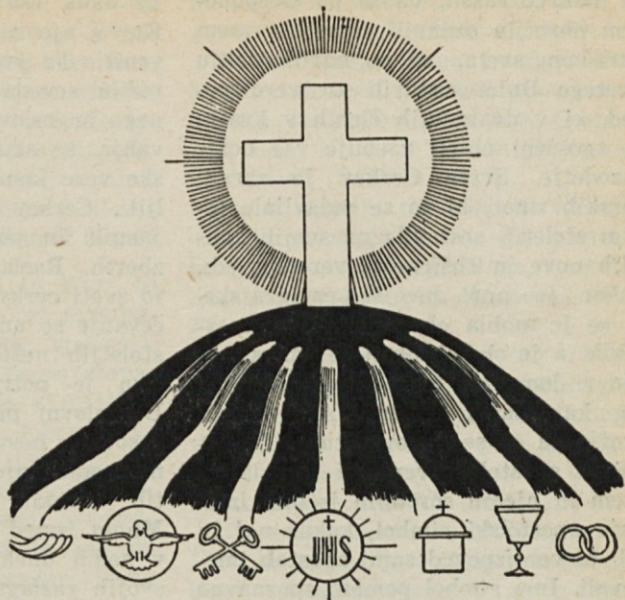
¹⁶⁾ Sv. Janez od Križa. Temna noč, II. pogl. 21, st. 8.

¹⁷⁾ Preg 19, 11.

Bo še

Prevedel p. L. Kukovica DJ

NAŠA VERA

Živimo v letu vere, ki ga je razglasil sveti oče papež Pavel VI. na praznik sv. apostolov Petra in Pavla v spomin 1900-letnice njune mučeniške smrti. To leto vere naj po volji sv. očeta traja do letošnjega praznika apostolov prvakov, njegov namen pa bodi naslednji: Vsi kristjani naj v tem letu sveto vero, ki sta jo velika apostola oznanila in potrdila s svojo krvjo, obnavljajo, poživljajo in poglobljajo. Prizadevajo naj se, da sveto apostolsko in katoliško vero branijo pred nevarnimi zmotami, ki se v naših dneh širijo ne le zunaj svete Cerkve, temveč celo v njej sami. Poglobljena in vsak dan na novo potrjena vera naj postane tako posameznim vernikom kot krščanskim družinam in ustanovam svetla luč vodnica, vir moči in stanovitnosti,

da bo uresničena apostola Pavla beseda, ki pravi, da pravični živi iz vere (Rim 1, 17). Zgled našega vernega življenja pa bo izžareval svoj vpliv tudi v okolje, v katerem živimo in delamo, in tako se bo izpolnilo to, kar vsem svojim učencem sam Gospod Jezus naroča: „Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela in slavili vašega Očeta, ki je v nebesih“ (Mt 5, 16).

Apostolska vera

Zaklad razodete vere, ki sta nam ga sveta apostola zapustila kot sveto dediščino, je obsežen v veroizpovedi, ki jo poznamo pod imenom: apostolska vera. Gotovo je ta veroizpoved najstarejša in izhaja po stalnem izročilu od samih apostolov. Predno so

se namreč razšli, da bi po Gospodovem naročilu oznanili evangelij vsem narodom sveta, so po navdihnjenju Svetega Duha sestavili to veroizpoved, ki v dvanajstih členih v kratki in zgoščenih obliki vsebuje vse božje razodetje. Sveta Cerkev je zaradi verskih zmot, ki so se pojavljale tekom stoletij, sestavila na svojih koncilih nove in obširnejše veroizpovedi, kakor je npr. nicejsko-carigrajska, ki se je molila ob nedeljah in praznikih in jo ob teh dneh še danes molijo v domovini in morda še drugod po katoliškem svetu. Argentinski škofje pa so se v novi liturgiji odločili za apostolsko vero, ki se v latinskem in njemu sorodnih jezikih imenuje apostolski simbol, kakor naj bi bili to veroizpoved sami apostoli imenovali. Ime simbol pomeni spoznavno znamenje, po katerem se kristjani med seboj spoznavajo in se pred svetom kot kristjani izpričujejo.

Apostolska vera je kratka in izraža temeljne verske resnice in skrivnosti na preprost, lahko umljiv način. Kljub svoji preprostosti in zgoščenosti pa vendar dejansko vsebuje vse, kar nam je Bog razodel in nam po sveti Cerkvi zapoveduje verovati. Izpoveduje vero v enega samega Boga, pa jasno omenja tri božje osebe in različnost udejstvovanja, ki se jim pripisuje: stvarjenje po Očetu, odrešenje po Sinu, posvečenje po Svetem Duhu. Oznanja nauk o Cerkvi, skrivnost občestva svetnikov, vero v odpuščenje grehov, vstajenje od smrti in večno življenje. Celotni razodeti nauk je tedaj obsežen v 12 členih apostolske vere; iz nje poteka ves bogoslov-

ni nauk Cerkve, na njej sloni vse. Kar z njo ni v skladu, se mora zavrniti. Ta zvestoba apostolskemu izročilu seveda ne preprečuje podrobnega bogoslovnega študija in raziskovanja, ki skušata vsak člen apostolske vere jasnejše razložiti in utemeljiti. Cerkev je apostolsko vero pojasnila in potrdila na 21 cerkvenih zborih. Razlagali in pojasnjevali so jo sveti cerkveni očetje, v njeno pričevanje so umirali v vseh krščanskih stoletjih nešteti mučenci; vsak njen člen je potrjen z mučeniško krvjo. Bogoslovni pisatelji in učitelji vseh časov se posvečajo svetim vedam in nam odkrivajo vedno nove lepote svetih verskih resnic in skrivnosti. Mnogi izmed njih pa so šli in zlasti v naših dneh spet gredo predaleč v svojih razlagah in skušajo razodeti nauk v njegovo škodo prilagoditi novim, modernim naziranjem in razmeram, ne oziraje se na vrhovno, nezmotljivo učiteljstvo Cerkve. Zato se prav v tej dobi po zadnjem koncilu množijo svarilni klici cerkvene hierarhije, ki kliče k previdnosti in k pokorščini od Kristusa postavljenemu cerkvenemu vodstvu, ki se zave da, da je njegova prva dolžnost, da izročeni verski zaklad ohrani nedotaknjen, kakor to že sv. Pavel naroča Timoteju: „Čuvaj, kar ti je izročeno, in ogiblji se posvetnih praznih govoric in nasprotnih trditev vede, po krivici tako imenovane, katere so se nekateri držali in so glede vere zabredli“ (I, 6, 20-21).

Vera v Boga — temelj vsega

Verujem v Boga — tako se začne apostolska vera. Druge veroizpovedi

še posebej poudarjajo, da je Bog samo eden: Verujem v enega Boga. Ta resnica je gotovo temelj vseh drugih verskih resnic, temeljna, odločilna resnica življenja, ki brez nje izgubi svoj smisel in svoj večni cilj. Kdor ne veruje v Boga, hodi v temi. Ne ve odgovora na največja življenjska vprašanja: Odkod? Čemu? Kam?

Da Bog resnično živi in biva, bi moral vsak človek, ki je pri razumu, že iz božjega stvarstva spoznati. Knjiga Modrosti piše: „Zares nespametni so ljudje, v katerih ni božjega spoznanja, ki iz vidnih dobrin niso mogli spoznati Njega, ki je, in ki pri opazovanju del niso spoznali umetnika (13, 1). Odrasli, razumni brezbožniki niso brez osebne krivde, kar sv. Pavel v pismu Rimljanom jasno pove: „Kar se v Bogu more spoznati, jim je očitno, Bog jim je namreč razodel. Zakaj to, kar je na njem nevidno, se od stvarjenja sveta po delih spoznano vidi, njegova večna moč in božanstvo, tako da so neopravičljivi“ (1, 19-20). Kralj David imenuje brezbožneže neumne, ker je njih življenje nenaravno in nasprotno božji modrosti: „Neumnež pravi sam pri sebi: ni Boga“ (Ps, 13,1).

Ker pa Bog človeka, ki ga je ustvaril, do dna pozna in ve, da se kljub svoji razumnosti, ki je človekov prvi božji dar, lahko in hitro izgubi v zmoto in zaide v malikovalstvo in celo v popolno brezboštvo, zato je poskrbel sam, neposredno, da se vera vanj v svetu ne izgubi in je človeštvu govoril: „Mnogokrat in na mnogotere načine je nekdanj Bog govoril očetom

po prerokih, slednjič, te dni, nam je govoril po Sinu“ (Hebr 1, 1-2).

Vero v enega Boga razglša Bog sam na sinajski gori kot prvo izmed desetih zapovedi: „Jaz sem Gospod, tvoj Bog. Ne imej drugih bogov poleg mene“ (2 Mojz 20, 2).

Jezus izjavlja pri zadnji večerji: „To je večno življenje, da poznajo tebe, edinega pravega Boga, in katerega si poslal, Jezusa Kristusa“ (Jan 17, 3).

Apostol Pavel oznanja vero v Boga kot prvi in nujni pogoj zveličanja: „Brez vere ni mogoče biti Bogu všeč. Zakaj, kdor hoče priti k Bogu, mora verovati, da je in da je tistim, ki ga iščejo, plačnik“ (Hebr 11, 6).

Ko se Bog razodene Mojzesu v puščavi in ga pošilja v Egipt, da od tam izpelje izraelsko ljudstvo, ga ta vprašuje po imenu in Bog se mu sam predstavi z besedami: „Jaz sem, ki sem“ (2 Mojz 3, 14). S temi besedami razodeva svojo skrivnostno nara-

MOLITVENI NAMEN:

SPLOŠNI: da bi se vsi kristjani prepričali, da pravi ekumenizem zahteva notranje spreobrnjenje.

MISIJSKI: za vse tiste, ki se oddaljijo od Cerkve, zaradi slabega zgleda kristjanov.

ZA DOMOVINO: molimo, da bi se vsi Slovenci notranje spreobrnil, zato da bi prišlo do vsenarodne sprave.

vo. Bog nujno biva in ne more ne bivati. Na Sinajski gori Mojzes prosi Boga, naj mu da videti svoje veličanstvo, pa mu Bog odgovarja: „Mojega obličja ne moreš videti; kajti noben človek me ne more videti in ostati živ“ (2 Mojz 22, 18-20). Isto nemožnost gledanja božjega na tem svetu poudarja sv. Janez: „Boga ni nikoli nihče videl; edinorojeni Sin, ki je v naročju očetovem, on je povedal“ (Jan 1, 18). Tako lahko iz svetega pisma ugotavljamo skrivnostne božje lastnosti, ki smo se jih včasih učili v katekizmu: Bog je duh, večen in nespremenljiv, povsod pričujoč in vseveden, neskončno moder in vsemogočen, neskončno svet in pravičen, neskončno dobrotljiv in usmiljen, neskončno resničen in zvest.

Edini neskončni, večni Bog živi svoje večno, skrivnostno življenje v treh božjih osebah: Oče, Sin in Sveti Duh. Je to skrivnost presvete Trojice, najgloblja božja skrivnost, ki je ne more nikdar nobeno ustvarjeno bitje do dna razumeti, ki pa je vir neskončne blaženosti za Boga samega in tudi za ves vidni in nevidni svet, vir vse resnice, dobrote in lepote.

Koncilski nauk

V svoji pastoralni konstituciji govori zadnji koncil v potrjenje našega razmišljanja takole: najvišji razlog človeškega dostojanstva je v človeškem poklicu k združenju z Bogom. Od samega rojstva naprej je človek povabljen k razgovoru z Bogom. Živi in obstoja le po ljubezni Boga, ki ga

je ustvaril in po ljubezni Boga, ki ga ohranja. In le tedaj se more reči, da živi v polnosti resnice, kadar prostovoljno prizna to ljubezen in se popolnoma zaupa svojemu Stvarniku. Vendar jih je danes mnogo, ki se prav nič ne zanimajo za to zaupno in življenjsko zvezo z Bogom, ali jo celo izrecno tajijo. To brezboštvo je eden najtežjih pojavov našega časa.

Različni so vzroki brezboštva. Eni Boga izrecno tajijo, drugi trdijo, da se o Bogu nič gotovega ne more reči. Mnogi precenjujejo moč moderne znanosti in mislijo, da jim ta v vseh stvareh zadostuje. So taki, ki človeka in njegove zmožnosti tako povišujejo, da se jim vera v Boga nič več ne zdi potrebna. Sama moderna civilizacija, vsa navezana na zemljo, more v veliki meri človeka ovirati, da ne pride do Boga.

Kateri prostovoljno Boga od svojega srca odvrta in ne poslušajo svoje vesti ter se izogibajo verskim vprašanjem, niso brez krivde. Vendar imajo pri tem verniki svoj del odgovornosti. Večkrat je namreč vzrok brezboštva kritična reakcija proti verstvom in v nekaterih predelih sveta posebej proti krščanski veri. Zato imajo lahko pri tem porajanju brezboštva nemajhen delež sami krščanski verniki, ki zanemarjajo versko vzgojo in ne izpolnjujejo svojih verskih, moralnih in socialnih dolžnosti, pa s tem bolj zakrivajo kot odkrivajo pravi obraz Boga in vere.

Moderni ateizem si često nadene tudi sistematično obliko. Poudarja tako zelo človekovo autonomijo, da

zanikuje vsako človekovo odvisnost od Boga. Tisti, ki izpovedujejo ta ateizem, trdijo, da je bistvo svobode v tem, da je človek samemu sebi namen, edini umetnik in stvaritelj svoje zgodovine. To se po njihovem mnenju ne more skladati s priznanjem Boga, ki naj bi bil početnik in cilj vsega. Občutek moči, ki ga daje človeku sedanji tehnični napredek, more ta nauk zelo pospeševati.

Med oblikami modernega brezboštva je treba omenjati ono, ki stavlja osvobojenje človeka v prvi vrsti v njegovo gospodarsko in socialno osvobojenje. To brezboštvo trdi, da je vera po svoji lastni naravi ovira za to osvobojenje, ker usmerja človekovega duha proti nekemu umišljemu prihodnjemu življenju in tako odvrča njegov trud od zgradbe zemeljske države. Zato zagovorniki tega nauka, kadar dosežejo v državi politično oblast, vero silovito napadajo, brezboštvo pa pospešujejo zlasti na vzgojnem torišču, z vsemi sredstvi pritiska, ki jim jih nudi politična moč.

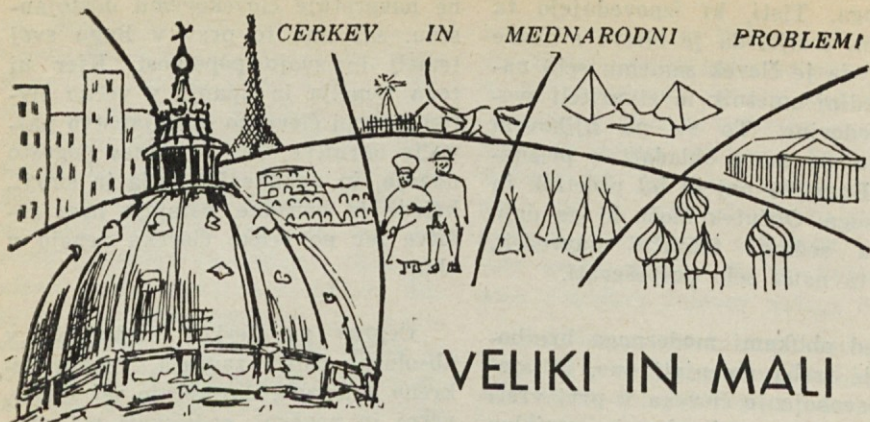
Cerkev, zvesta Bogu in zvesta ljudem, z bolečino, pa tudi s trdnostjo obsoja, kakor je to dozda delala, te zmotne nauke in navade, ki so nasprotno razumu in vesoljnemu človeškemu izkustvu ter človeka oropajo njegove prirojene veličine. Vendar hoče spoznati vzroke zanikanja Boga in gnana po ljubezni, ki jo čuti do vseh ljudi, sodi, da morajo biti nagibi brezboštva predmet resnega in globljega raziskovanja. Cerkev trdi,

da priznanje Boga na noben način ne nasprotuje človekovemu dostojanstvu, saj ima to prav v Bogu svoj temelj in svojo popolnost. Kjer ni tega temelja in upanja v večno življenje, trpi človeško dostojanstvo največje okrnitve, kar se danes pogosto dogaja, in uganke življenja in smrti, krivde in bolečine, ostajajo brez rešitve ter ne redko človeka ženejo v obup.

Čeprav pa Cerkev brezboštvo v absolutni obliki zavrača, vendar iskreno priznava, da morajo vsi ljudje, verni in neverni, sodelovati pri gradnji tega sveta, v katerem skupaj živijo. Obžaluje, da se dela krivična razlika med vernimi in nevernimi, ki jo nekatere politične oblasti, zanikajoč temeljne pravice človeške osebnosti, krivično upostavljajo in prosijo za vernike dejansko svobodo, da morejo na tem svetu zgraditi tudi tempel Bogu. Brezbožnike pa vljudno vabi, naj brez predsodkov, z odprtim srcem premišlujejo Kristusov evangelij.

Cerkev prav dobro ve, da je njen nauk v skladu z najglobljimi željami človeškega srca. Ne da bi človeka poniževal, njen nauk razliva luč in je življenje in svoboda za človeški napredek. Edino, kar more napolniti človekovo srce, je ono: „Zase si nas ustvaril, o Bog, in naše srce je nemirno, dokler se v tebi ne spočije“ (Sv. Avguštin).

Alojzij Košmerlj

VELIKI IN MALI

Pretresajo nas dogodki z globokimi posledicami za življenje narodov. Na mednarodni ravni so še bolj nevarni, ker se mednarodna napetost kaj rada razlije čez robove in tako prehajamo pogosto iz katastrofe v katastrofo; med njimi je navadno razlika samo v tem, da je naslednja vojna mnogo hujša kot je bila pretekla. Danes smo priče veliki krizi v jugovzhodni Aziji, ko moramo za Vietnam ugotoviti, da je ta toliko preizkušeni del sveta dejansko v vojnem stanju vse od leta 1945, ko se je na velikih bojiščih Azije in Evrope končala druga svetovna vojna, ki je po nedavnih podatkih v pariškem „Le Monde“ uničila življenje 100 milijonov ljudi in je stala nad 8.000 milijard dolarjev. Če upoštevamo, da je vojna trajala tri mesece manj kot šest let, bi si mogli kaj naglo izračunati, kolikšni so bili stroški na leto, mesec, dan in koliko življenj — navadno mladih — je vojska pokosila vsak dan sproti.

In kaj je postala dediščina te strahote, ki se imenuje druga svetovna vojna. Recimo, da se je končala z mirovnimi dogovori med velikimi (dasi Nemčija in Japonska še danes nimata definitivne mirovne pogodbe, ker tega ne dopusti Sovjetska zveza), se je kaj kmalu vse gorje neporavnanih računov preneslo na male narode — Indokina (danes Vietnam) je nadaljevala z vojsko proti Franciji kot kolonialni velesili in jo nazadnje tudi izrinila iz dežele, leta 1950 je zagorela Koreja, kjer je potem vojskovanje trajalo čez tri leta — a se je tudi na Koreji končala samo s pogodbo o premirju. Dogovor pa je zelo krhek in se spet in spet bere, kako prihaja do spopadov in prask med severom in jugom Koreje — spet po nekem čudnem ključu, ki pa je v rokah velikih držav, to se pravi, vse je vpleteno v igro in protiigro med Združenimi državami Severne Amerike in Sovjetsko zvezo.

Račun pa plačujejo mali narodi.

Če vzamemo nekoliko pod drobnogled razvoj mednarodne diplomacije v zadnjih petdesetih letih, vidimo dvoje: leta 1918 je bila s koncem sovravnosti v zahodni Evropi izrečena obljuba, da bodo zmagovavci mir v Evropi sklenili tako, da bodo vpostavili trdno in močno mednarodno ustanovo Zvezo narodov s sedežem v Ženevi. Malo pred tem pa je v Rusiji izbruhnila komunistična revolucija (oktobra 1917 in so prav te dni slavili njeno petdesetletnico), ki pa je obetala kreniti še naprej in spremeniti vse narode, celotno človeštvo v brezredno enakopravno družbo, kjer bo mir slonel na socialni pravici za vse in za vsakogar. Versajska mirovna pogodba je potem na čelu imela besedila pakta o Zvezi narodov, kjer da bodo vsi narodi enakopravni — veliki in mali —; v Moskvi pa so odgovorili z ustanovitvijo III. internacionale, kjer da bodo zastopane komunistične stranke vseh narodov in ljudstev in bo tako tam zasigurana enakopravnost v mnogo bolj učinkoviti obliki, kajti vse bo slonelo na načelu, da mora biti vsa oblast v rokah proletariata. Ker pa je po svoji naravi proletarec človek iz delavskih plasti, bo ravno ta komunistična III. internacionala znanilka in nosilka novega, pravega reda med vsemi narodi in za ves svet enako.

Kako je bilo, smo videli ob izbruhu druge svetovne vojne. Zveza na-

rodov je propadla, ker se velike sile med seboj niso mogle sporazumeti, kako bi zavarovale male narode, najprej Avstrijo in Češkoslovaško v letu 1938, in nato Poljsko v letu 1939. Na komunistični strani pa se je mednarodna usmerjenost III. internacionale zelo zmaličila, ker je dejansko izzval pravi izbruh druge svetovne vojne dogovor med Hitlerjem in Stalinom, ki je bil podpisan zadnji teden v avgustu 1939 v Moskvi, slonel pa je na pogodbi, kako si bosta nacistična Nemčija in komunistična Sovjetska zveza skupno razdelili Poljsko. Druga svetovna vojska se je začela: 1. ker sta Anglija in Francija prepozno spoznali, kako je treba za pravi mir in pravo enakopravnost zavarovati najprej male narode, in 2. zato, ker sta v zavezništvo povezana nacizem in komunizem pohodila in razdejala Poljsko — in potem dejansko ves svet —, ker sta se bore malo zmenila za načelo, da je treba male narode spoštovati in nikakor na njihov račun plačevati lastne špekulacije v borbi za nadvlado nad vsem svetom.

Torej na obeh straneh usodne pogrške na račun malih narodov. Če bi govorili po človeško, bi mogli reči, da se nam danes ta nedoslednost in kratkovidnost zelo hudo plačuje, ko je vsak dan bolj jasno, da je po letu 1945 edini dejanski zmagovavec sovjetski komunizem, ki ne prikriva, da je ves današnji napor v silnem oboroževanju namenjen nadvladi nad po njem preobraženi človeški družbi. V Moskvi so ob jubileju oktobrske revolucije ponavljali, da je njihov končni

cilj uvedba rdeče diktature nad vsem svetom, ker bi baje samo na ta način splahnela razlika med malimi in velikimi narodi.

PIJ XII. JE SEJAL

Če se pri tem ozremo na delo Cerkve v okviru te gigantske borbe, se nam odkrivajo strani, ki se nam zde včasih temne, včasih pa prepolne optimizma. Višek usmerjenosti cerkvene diplomacije za pravi mednarodni red je bil za Cerkev podan v velikih govorih in poslanicah Pija XII. ob izbruhu sovražnosti l. 1939 in potem skozi ves čas vojskovanja. Njegovi govori so bistvo velike tragedije človeštva dvigali iz borbe med malimi in velikimi narodi na čisto drugo raven. Nikdar poprej se osnove cerkvenega gledanja na svetovni položaj niso izčistile v toliki meri kot ravno v govorih Pija XII. Seveda Pij XII. ni odkrival ničesar novega, le krenil je naprej v razlagi nauka in v zvezi z novim razvojem zajel v svoje načrte in cilje ves svet.

Motili bi se, če bi mislili, da se je s takšno akcijo Cerkev umikala iz dnevnih podrobnosti nesrečne vojske. Veliki so se vojskovali po izdelanih načrtih svojih generalnih štabov, v tej ali oni obliki so bili pohojeni številni narodi in kar je bilo še huje, grozote svetovne vojske so strahotno kršile osnovne človečanske pravice in rušile dostojanstvo človeške družbe in človeka samega. V tej stiski je Cerkev ostajala visoko nad vsem. Nikomur ni mogla nič ukazovati, stvarno

je mogla nesrečnim žrtvam nuditi le malo pomoči, še pogostejše ji je bila njena dobrodelna aktivnost ovirana ali celo preprečena. Edino kar ji je ostalo, je bilo ponovno pozivanje na osnove moralnega in duhovnega reda, ki veljajo za vse enako, za velike in male narode. Ko se je vojskovanje v maju 1945 formalno zaključilo, je bila s strani Cerkve ponujena dejanska pomoč tudi na vseh diplomatskih konferencah, kjer je hotela Cerkev tudi sodelovati pri izgradnji temeljev za pravi mir. Pij XII. je sodelovanje uradno ponudil predsedniku ZDA Rooseveltu, a je Stalin ponudbo porogljivo odklonil.

ŽETEV PAVLA VI.

Na žalost se skozi ves tok svetovne zgodovine ponavlja resnica, da med malimi in velikimi narodi ni možno doseči ravnotežja na podlagi enakopravnosti. Leta 1918 smo bili blizu takšni uresničitvi z ustanovitvijo Zveze narodov in po letu 1945 je nad vsem svetom zasijala luč upanja v Organizaciji združenih narodov, ki ima svoj sedež v New Yorku. Če bi bilo pri njej vse v redu, ne bi bilo Koreje in Vietnama — vendar se od nje ne smemo odvracati vkljub vsem nepopolnostim. Nasprotno — leta 1965 je Pavel VI. ob jubileju OZN (dvajsetletnica ustanovitve) obiskal sedež organizacije v New Yorku, kar je močno odmevalo po vsem svetu, tudi komunističnem, Cerkvi pa se je odprla resnica, kako zelo se je razmerje med narodi in Cerkvijo zboljš-

šalo, saj še sam Pij XII. verjetno ne bi veroval, da bo poglavar katoliške Cerkve nekaj let po njegovi smrti postal pravi moralni in duhovni steber vsega duhovnega na svetu v okviru največje in najvišje svetovne ustanove.

Vendar pa nas spremlja občutje vedno večje zbežanosti in preplaha na svetu. Napetost med velikimi narasča in vsak dan se odpirajo nove rane na hrbtu malih narodov za poravnanje računov med velikimi, ki še ne morejo ali ne smejo seči po zadnjem sredstvu za ureditev sveta v takšni obliki in ureditvi, kakor bi to ustrezalo vsakemu taboru posebej; jedrna vojna je nemogoča.

Na zunaj se zdi, da se je cerkvena diplomacija usmerila dejansko v smer, ki naj ji omogoči, da se v vseh okoliščinah in primerih povsod začuti prisotnost Cerkve tam, kjer je kriza najhujša. Kot svetni, in ne samo verski ustanovi, ji je omogočeno, da po rednih diplomatskih zvezah skuša reševati stike, ki so ji edini pri srcu in je bistvo njenega poslanstva: ohraniti zvezo z verniki in njihovimi pastirji. Oblikovanje otroštva božjega skuša v dušah vseh narodov in vseh ljudi ohranjati bistvo in zaupanje v tisti red, ki edini more zgraditi pravo podlago za iskreno spoštovanje enakih pravic za vse narode in enaki meri in s tem služiti vsemu človeštvu s pravimi merili za skupno duhovno rast vseh ljudi brez razlike na narodnost in versko pripadnost ali idejno usmerjenost.

Pogosto se zgodi, da se mora Cerkev posluževati poti in sredstev, ki so

včasih nerazumljiva. Ko išče pri raznih velikih narodih ali oblastnikih možnosti za svoje poslanstvo, se zdi, kakor da bi bili pri tem mali narodi oškodovani ali prikrajšani; nekateri zahajajo celo tako daleč, da gledajo na takšno ravnanje z merili preživelega političnega pozitivizma (liberalizma), in jo dolže lova skrivnih, prikrivanih koristi.

Motili bi se, če bi bili tako kratkovidni. Reševanje glavnih vodilnih načel za ohranitev miru ne morejo uspeti, če ne bi ta koristila gradnji zdravega mednarodnega reda. Mir je pa končni cilj vsega truda in vseh naporov Cerkve; temelji pa na tistih moralnih i pravnih načelih mednarodnega reda, ki res uvaja pravo enakopravnost med vsemi narodi enako — velikimi in malimi.

Pri tem pa se zgodovina samo ponavlja, saj se borba za mir vleče že skozi vsa stoletja. Cerkev v novem mednarodnem redu želi le to, da se ji povsod priznava mesto, ki jo je že dvignilo nad velike in male narode zaradi načel in duhovnih dobrin, ki jih oznanja vsem enako.

Mogli bi reči, da je II. vatikanski koncil na mednarodnem področju uvedel veliko novost: veliki ideal vseh vladarjev in državnikov, kako uvesti pravo mirno sožitje med narodi je zablestel v novi, zelo močni luči, ko se je izrekla beseda občestvo in je božje ljudstvo kristjanov in nekristjanov vsebina tega občestva. In skrb za vse občestvo je glavna naloga moderne mednarodne politike.

Ruda Jurčec

GLAVNE ZNACILNOSTI V LITURGIČNI OBNOVI

Ne samo za duhovnika, tudi ne samo za laika, ki se izrecno zani-
ma za liturgično obnovo, ampak
za vsakega krščanskega vernika
je zelo koristno, od časa do časa
kratko pogledati, kaj se je v na-
šem bogoslužju v teku časa spre-
menilo. Bogoslužje ni namreč le
opravilo duhovnikov, ampak vsega
božjega ljudstva, ki je v bogosluž-
ju sodarovavec. To pa mora biti
zavesten, dobro poučen. Vse na-
slednje točke so povzete po L'Osser-
vatore Romano v španski izdaji,
kar navajam kot O. R.

1. Novo pojmovanje liturgične pokorščine

Do zadnjih sprememb v obnov-
ljenem bogoslužju je bilo v cerkve-
nih obredih vse do pičice natan-
čno določeno; vsak gib, vsak obrat,
višina rok itd. Nihče ni bil upra-

vičen kaj spremeniti. To je bila
posledica dobe po tridentinskem
koncilu, posebno treh stoletij ta-
koimenovane stabilnosti v liturgiji
(1614—1903), doba rubricistov.
Posamezni obredni predpisi (rubri-
ke) so bile vsaj po videzu bolj va-
žni kot obred sam. Ta strogost je
delala vtis popolne enotnosti po-
sebnosti pri maši. In to pojmovanje
enotnosti je tako osvojilo verno
ljudstvo in tudi mnoge duhovnike,
da nam je ostala nekam v podza-
vesti tudi še po uvedbah obnov-
ljenega bogoslužja zadnjega cer-
kvenega zbora. Zato se nekam zgle-
dujemo, ali celo pohujšujemo, ko v
sodobnem maševanju opazamo raz-
ličnosti pri posameznih mašnikih,
ali v različnih cerkvah oz. župni-
jah. Ni več stare enotnosti. Nova
liturgična pokorščina bolj upošteva
človeško naravo, naravo liturga.
Hoče pustiti več svobodnega pole-
ta značaju posameznega mašnika,
ali liturgične skupnosti. Tako npr.
pri izbiri prošenj za vse potrebe
pred darovanjem, v izbiri mesta,
kjer mašnik molí te prošnje ali
vero; kako začne sv. mašo: s slo-
vesnim vhomom, ali brez njega,
pred oltarjem ali za njim. Si mo-
re izbrati v skladu z določenim
različne votivne maše (maše po
želji) ipd.

Vse to dela vtis neenotnosti ali
celo zmede in vsaj nekatere moti.
Je pa v resnici bolj v skladu z
namenom bogoslužja in more bolje
služiti posameznim potrebam ver-
ske skupnosti (O. R. št. 754, 753,
756).

2. Besedo ima pristojna cerkvena oblast

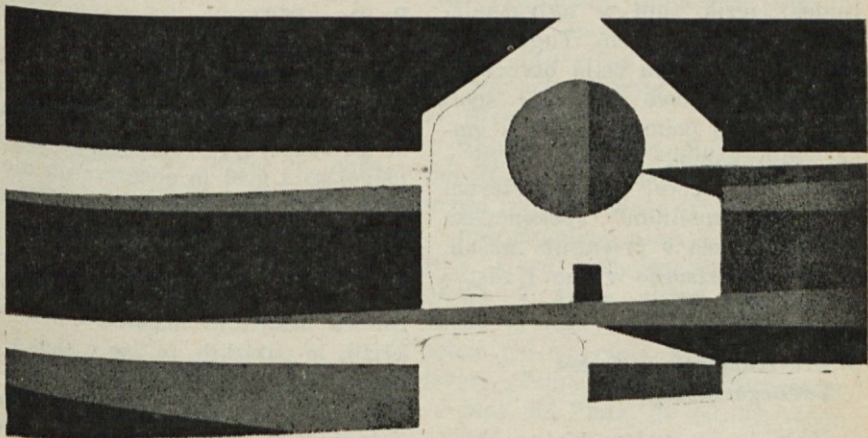
Omenjena svoboda pa nima namena voditi v anarhijo, v zmedo. Ni absolutna, ni dano na prosto voljo vsakega posameznega liturga spreminjati obrede in uvajati nove, ampak spada v pristojnost cerkvene oblasti, konferencam škofov posameznih narodov v soglasju s sveto stolico, prav kakor je to določila liturgična konstitucija. Npr. 2. septembra 1967 so na Brezjah zbrani slovenski ordinariji (škofje) sklenili, da se dovoli uporaba slovenskega jezika v mašnem kanonu pri mašah z udeležbo vernikov. Prej bi to bilo nepostavno, nedovoljeno. To zakonito pot je večkrat jasno poudarila komisija za aplikacijo liturgične konstitucije, ker so se večkrat pojavile zlorabe, napačna tolmačenja nove liturgične pokorščine. Ti prestopki končno niti niso kaj posebnega, posebno ne med mladimi ljudmi. Se

pojavijo vedno, kadar je dolgo časa manjkalo potrebne svobode. Vedno je potrebno nekaj časa, da se človek navadi svobodno živeti in delovati.

Po izjavah te komisije je napačno in prepovedano seveda, vsako samovoljno uvajanje novih oblik ali obredov po posameznem liturgu, česar ni odobrila pristojna cerkvena oblast. Prav tako pa tudi ne uvažanje in uvajanje sprememb v mašnem obredu, ki je že bilo po cerkveni oblasti določeno in odobreno: npr. ne maševati obrnjen k ljudstvu, ali neraba ljudskega jezika ipd. (O. R. Št. 750).

3. Stremljenje po enotnosti in preprostosti

Zelo vidno je stremljenje po enotnosti in preprostosti obredov radi lažjega umevanja in sodelovanja božjega ljudstva. Npr.: odprava številnih poklekov, prekrižanj; bolj preprosta liturgična oblačila (od-

prava manipula); odprava raznih prošenj pri maši. Je sedaj redno samo ena, ni več spomina drugih svetnikov. Značilno je prevrednotenje liturgičnega molka, npr. po obhajilu, ki ni nedelavni molk, ampak čas osredotočenega pogovora duše z Bogom. Nova je tudi izbira liturgičnih barv, npr. vijolične namesto črne pri opravilih za rajne. Močno je poudarjena prednost dnevnih maš (posebno v postu), ki imajo prednost pred mašami v čast svetnikov itd. (O. R. Štev. 753, 744, 755, 754).

4. Dokončna uvedba narodnega jezika

Važen napredek je že po liturgični konstituciji dokončno sprejetje ljudskega jezika v celotno bogoslužje. Liturgična konstitucija je v tem oziru ostala še nekam na pol pota in se je zdelo, da je malo upanja, da bi še kdaj uvedla ljudski jezik tudi v najvažnejši del sv. maše, v kanon. Tudi ta tiha, pa zelo močna želja borcev za liturgično obnovo je sedaj spočnjena v vsej polnosti. Celotna maša, tudi kanon, se sme moliti v narodnem jeziku, po papeževem govoru „Consilium“ (pokoncilska komisija) celo v privatnih mašah, kadar ni prisotno verno ljudstvo (O. R. Štev. 754).

5. Prevrednotenje maše kot kultnega dejanja

Maša je po svojem bistvu občestveno dejanje. Ta zavest se je

ščasoma pri mnogih zbrisala, ali čisto izgubila. Mnogi so iskali svoje posebne maše, da bi lahko mirno pri njej molili, da bi jih nihče ne motil. Znova je poudarjena občestvenost maše kot kultnega dejanja verske občine. Zato ne sme biti več maš naenkrat. Te naj domestijo somaševanje, vseh navzočih duhovnikov pri istem oltarju. Maše se ne smejo brez resnične potrebe množiti za posamezne male skupine, ki še niso premagale pomanjkanja smisla za občestvenost. Posebno nedeljska maša naj ne bo namenjena le omejeni skupini, ampak naj bo res daritev celotnega božjega ljudstva zbranega okrog oltarja. Zato pa naj tudi med mašo odpadejo vsa druga bogoslužna opravila kot npr. krščenje, spovedovanje, ali še celo kake zasebne pobožnosti kot molitev križevega pota ipd. Le tako bo mogel biti zadostj poudarjen prvenstveni značaj sv. maše (O. R. Štev. 756).

6. Nov tip mašnika

Nastaja nekak nov tip mašnika, ki ga zahtevajo sveti obredi, nova psihologija gest in občestvenih molitev, katerim predseduje. Večja slovesnost, ki pa mora biti pristna v besedah in gibih, gestah. Če je poprej motila neka nepotrebna hitrica nekaterih mašnikov npr. v križih in poklekkih, to vse v sedanjih oblikah svetih opravil moti veliko bolj. Mašnik mora z vsem svojim dejanjem, ki pa mora biti pristno in ne patetično ponarejeno, vzbudi

jati vtis, da zavestno družijo božje ljudstvo, ki mu je zaupano. Zato tudi večja dolžnost za mašnika, da zna s primernimi katehetskimi govori pripraviti ljudstvo za razumno sodelovanje pri vsem bogoslužju, predvsem pri sv. maši (O. R. Štev. 754, 716).

7. Obhajilo izven svete maše

Da se ohrani in poglobi daritveni pomen sv. maše, nove določbe omejujejo prejem sv. obhajila izven sv. maše. To ne bo nikoli brez zavestne zveze z mašo. Zato npr. uvaja argentinska liturgična komisija poseben obred, v katerega je vključeno tudi branje berila dnevnih sv. maše (Izdaja: Bonum 1967). S tem hoče Cerkev odpraviti obhajila tistih slabo vodenih meščanskih vernikov, ki so, če le mogoče, prejemale obhajilo izven sv. maše in iz njega naredile čisto privatno pobožnost, brez zveze z življenjem Cerkve, brez smisla za daritveni značaj evharistije.

Uvedla pa je tudi možnost prejeti sv. obhajilo včasih tudi dvakrat dnevno, v zvezi s sv. mašo seveda. Tako npr. vernik, ki je v soboto zjutraj že prejel sv. obhajilo, more iti znova k obhajilu pri večerni maši te sobote, ko prisostvuje tej maši namesto naslednje nedelje, da je tako lahko polno deležen evharistije (O. R. Št. 756).

8. Nekatere posebnosti

Končno omenimo še nekatere posebnosti: Stalna vrednost mašnih

zborov (schola cantorum). Tu niso mišljeni zbori, ki med mašo pojejo pesmi, ki so več ali manj v skladu z mašo, da bi jo naredili bolj „privlačno“, ampak tisti zbori, ki uvažajo in pojejo pesmi psalmov spremenljivih delov sv. maše, kar se med argentinskimi verniki že uspešno uvaža. Med nami Slovenci je ta vrsta mešanega zbora zaenkrat še velik pastorek in nas na tem področju čaka še veliko dela (O. R. Štev. 744).

Upeljuje se možnost duhovnih dnevnic (brevirja) v ljudskem jeziku skupno z verniki (O. R. Št. 754). Poudarja se stalno sodelovanje orgel, vendar le omejeno na določene dele bogoslužja (O. R. Št. 744). Goji se pravi smisel bogoslužnih oblačil, njihovih oblik in barv (O. R. Štev. 756).

Ker so mnogi začeli v preveliki gorečnosti in v napačnem razumevanju enotnosti cerkvenega prostora metati iz cerkve vse od kraja, je komisija poudarila potrebo ohranjati umetniška dela, ki jih prava liturgična obnova nikakor ne namerava izgnati iz cerkve (O. R. Štev. 756).

Končno naj omenimo med temi novostmi tudi primernost spovedovanja izven sv. maše (O. R. Št. 756).

Vse omenjeno nima namena polniti glave radovednežev, ampak skuša s svoje strani pomagati vsem, ki hočejo v bogoslužju, posebno pri sv. maši, zavestno sodelovati (Prim.: Revista Diocesana — Mar del Plata, Št. 50, 39—40).

Boris Koman

Moderni slovenski cerkveni umetniki

SLIKARSTVO

Zadnji izrazito cerkveni umetnostni slog je bil pri nas nazarenstvo, katerega glava je bil med Slovenci Janez Wolf. On je zajel s svojim delom vse slovenske dežele — eno bolj, druge manj — in je vzdrževal na Slovenskem pravo umetniško šolo, v kateri so učenci gojili predvsem cerkveno umetnost. Wolf je imel razne učence. Umetniško najvišje so stali brata Janez in Jurij Šubic ter Anton Ažbe, vsi trije iz Poljanske doline na Gorenjskem. Pot je vse tri vodila od Wolfa še na akademije in vsi trije so postali pozneje predstavniki slovenskega realizma. Brata Janez in Jurij Šubic sta tudi pozneje kot realista še slikala cerkvene podobe in nekatere med njimi so pravi biseri naše cerkvene umetnosti, tako Janezova slika škofa sv. Martina v Šmartnem in Jurijevo Marijino Obiskovanje na Rožniku ali njegove freske na stropu šentjakobske cerkve v Ljublja-

ni. Nista pa ostala izključno cerkvena slikarja in sta se pečala tudi s posvetnimi snovmi. Zgolj posvetni snovi se je pa posvetil Anton Ažbe, sorojak ustvaritelja brezjanske božje poti, mošenjskega župnika dr. Urbana Ažbeta.

Imel pa je Wolf nekaj učencev, ki so ostali zvesti skoraj zgolj cerkveni snovi in tudi nazarenskemu pojmovanju umetnosti, dasi je npr. Simon Ogrin šel tudi iz Wolfove delavnice na akademiji v Benetkah in na Dunaju. Ogrin je nadaljeval Wolfovo cerkveno slikarstvo do tridesetih let našega stoletja. Njegov tovariš je bil frančiškan p. Aleksander Roblek, ki pa ni dočkal visoke starosti; deloma sočasno sta živela Matej Koželj v Kamniku in Ivan Jebačin, ki ju pa že ne moremo šteti med prave Wolfove naslednike. To je bila zadnja generacija izključno cerkvenih slikarjev in če se spomnimo razprav na I. katoliškem shodu leta 1893, moramo z žalostjo ugotoviti, da so zborovalci, propagatorji krščanske umetnosti predlagali in izglasovali resolucije, da je v tej tradiciji Wolfove umetnosti gledati bodočnost krščanske umetnostne zamisli.

Imenovani Anton Ažbe kot profesor svojega slikarskega učilišča v Monakovem je bil izrazit prvoribitelj realizma. Pri svojem učitelju Wolfu je spoštoval in poudarjal kvaliteto, ni pa imel več nobenega pravega odnosa do verske snovi, kot jo je Wolf učil in kot da za „realistično“ slikanje ni več pripravna. Njegova sodobnica in po-

Jurij Šubic: Obisk
pri teti Elizabeti.

dobna usmerjenka Ivana Kobilca pa se je v jezuitski cerkvi v Sarajevem uspešno uveljavila tudi v cerkvenem freskantstvu. Od učencev Antona Ažbeta, ki so tvorili kader slovenskega impresionizma, sta se zlasti Ivan Grohar in Matej Sternen uspešno lotila cerkvenih del; prvi kot slikar v olju za dela v Begunjah in na Brezjah, drugi kot freskant na stropu frančiškanske cerkve v Ljubljani, pa že prej v Trnovem in drugod. Impresionizem, ta naturalistični in s tem najmanj cerkveni stil, je na Slovenskem ustvaril sicer malo, a dovolj odličnih cerkvenih slikarjev, prvenstveno v ljubljanski škofiji, dočim so že v drugi polovici 19. stoletja izvrševali cerkveno slikarstvo v lavantinski škofiji priseljenci iz Furlanije. Med impresioniste bi lahko na Kranjskem prišteli tudi Ivana Vavpotiča, ki je slikal na Brezjah.

KIPARSTVO

V kiparstvu je bil delež cerkvenosti precej različen od slikarstva. Cerkevna naročila so izvrševala v 2. polovici 19. stoletja delavnice, ki so delale še nekako v baročni tradiciji, kot postavim delavnica Štefana Šubica, Janezovega in Jurijevega očeta v Poljanah. Podobnih delavnic je bilo razmeroma dosti v vseh slovenskih pokrajinah. A proti koncu 19. stoletja je baročno tradicijo izpodrivala čimdalje bolj neka realistična, recimo ji anatomska resnična dejavnost, tako v Ljubljani Zajčeva, v Polhovem gradu Ternovčeva, na Go-

renjskem (Radovljica) Vurnikova, v Kamniku Ozbečeva, na Štajerskem Oblakova in Gosarjeva, na Koroškem Progarjeva delavnica itd. Tudi naši podobarji so vzšli pod vpliv raznih akademij, tokrat res da samo tujih. Izdelki teh podobarskih delavnic so razmeroma številni, nekateri podobarji so se udinjali tujim mojstrom; velikih umetnikov med njimi ni bilo in odlikuje jih le neka delavniška solidnost, neko pošteno kiparsko rokodelstvo.

ARHITEKTURA

V arhitekturi je bilo v teh letih, ki jih obravnavamo, res najmanj umetniškega ustvarjenega. Po izredni baročni delavnosti, ki je imela svoje naslednike še v 1. polovici 19. stoletja v tako imenovanem klasicizmu, je nastopila doba historičnih slogov. V tej se slovenski stavbeniki niso izkazali, reči moremo, da jih sploh bilo ni. Izdelki historičnostnih arhitektur so vseskozi dela tujih stavbarjev. Ljubljansko Srce Jezusovo (lazaristi), mariborska frančiškanska cerkev, cerkve na Vrhniki, v Ribnici, v Kočevju, v Rajhenburgu itd. so elaborati stavbenikov iz sosednjih pokrajin, v najboljšem primeru pri nas naseljenih. Značilne za to arhitekturo so zlasti Brezje, da mnogo drugih sploh ne omenjamo. Kot za slikarstvo in kiparstvo smo morali na novi razcvet moderne arhitekture še mnogo dalj čakati, da ga je prineslo šele 20. stoletje.

Marijan Marolt

Janez Šubic: Sv.
Martin ozdravlja
bolnico

med nami v Argentini

Spet se je nabrala cela vrsta novic. Naj tu nakažemo le nekatere, bolj versko, kulturnega in vzgojnega značaja.

Zaključek slovenskih šol

V prvi polovici decembra so bile zaključene slov. šole v Argentini. V osnovnih šolah je bilo letos okrog 700 otrok. Šole so bile v tehle krajih: Adrogué, Bariloche, Berazategui, Buenos Aires, Carapachay, Hurlingham, Miramar, Morón, Ramos Mejía, San Justo, San Martín, Slovenska vas, San Miguel in Transradio ter Mendoza. Šolski referent je bil kot prejšnja leta g. nadzornik Aleksander Majhen. Tečaje pa so vodili: ga. Marjana Batagelj, ga. Zdenka Jan, ga. Grzetič, ga. Marjana Stariha, ga. Olga Omahna, ga. Vera Holosan, gđč. Mija Markež, gđč. Angelca Klanšek, gđč. Katica Kovač, gđč. Lenčka Božnar in gg. Edvard Škulj in Andrej Selan. V srednji šoli (Bs. Aires — Slovenska vas), ki jo vodi

g. Marko Kremžar, pa je bilo nekaj nad 100 dijakinj in dijakov.

Prihod sv. Miklavža

Tudi v preteklem decembru je bil na več krajih Miklavž. Obiskal je slovenske otroke v Bs. Airesu, v Moronu, v Carapachayu, v Ramos Mejji, v San Justu, v San Martinu in v Slovenski hiši. Mladino — fante in dekleta — pa je obiskal v Ramos Mejji in v Slovenski hiši v Buenos Airesu.

Škofov zavod v Adrogué

V nedeljo, 3. dec., je bil v škofovem zavodu v Adrogué velik praznik: blagoslovitev in odkritje spominske plošče raj. škofa dr. Gregorija Rožmana.

Na slavlje se je zbralo veliko ljudi. Dopoldne je bila koncelebrirana sv. maša, katero so sodarovali gg. msgr. Anton Orehar, dr. Franc Gnidovec, dr. Filip Žakelj in štirje du-

hovniki, ki so tu obiskovali srednjo šolo in bogoslovje: Jurij Rode, Franc Urbanija, Marijan Bečan in Mirko Grbec.

Popoldansko slavlje se je pričelo ob pol štirih.

Zbrane rojake je najprej nagovoril in pozdravil rektor zavoda g. dr. Franc Gnidovec. Po zahvali številnim dobrotnikom je omenil, da je iz zavoda izšlo doslej 25 slovenskih duhovnikov. Škofov zavod je dalje obiskovalo 152 slovenskih dijakov. V novem zavodu je prostora za 40 do 50 gojencev.

Po govoru je msgr. Anton Orehar ob asistenci dr. Gnidovca in dr. Žaklja blagoslovil zavod in spominsko ploščo posvečeno škofu dr. Gregoriju Rožmanu. Škofa v profilu je napravil in vžil v bron akad. kipar g. Franče Gorše, marmorno ploščo pa je pripravil in vzdal v zid arh. g. Jure Vombergar. Na spominski plošči je tale napis: „Semenišče v Argentini je moj dom“, je govoril pred smrtjo ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman — ustanovitelj tega zavoda. Umrli v sluhu svetosti 16. novembra 1959 v Clevelandu.

Pri blagoslovitvi in odkritju spominske plošče so bili botri in botre: gospe Anica Kralj, Iva Pregelj in Vida Mozetič ter gg. Valentin Markez, Edi Škulj st. in Jože Žakelj st.

Ob odkritju spominske plošče škofu dr. Rožmanu je mladinski pevski zbor iz Morona pod vodstvom ge. Geržiničeve zapel mogočno „Ecce, sacerdos magnus“.

Slavnostni govornik je bil g. dr. Filip Žakelj. V lepem govoru je med

drugim dejal: Rožmanova ljubezen do ljudi je bila tako velika in njegovo življenje tako svetniško, da je prav mogoče, da bo nekoč postavljen vsej Cerkvi za svetnika.

Za zaključek spominske slavnosti je bila akademija, ki jo je pripravil režiser g. Nikolaj Jeločnik z bivšimi in sedanji gojenci.

Cerkev Naše Gospe —

Matere izseljencev v Buenos Airesu

V buenosaireškem mestnem delu Boca so bile v soboto in nedeljo, 2. in 3. decembra velike slavnosti ob posvetitvi cerkve, posvečene Naši Gospe — Materi izseljencev. Cerkev je prostorna in moderna ter jo je posvetil v soboto, 2. decembra, nadškof iz Sta. Fe, kardinal Nikolaj Fasolino, katerega je papež Pavel VI. tudi pooblastil, da ga zastopa na slavnosti.

Pri slavnosti v nedeljo, 3. decembra, je bil navzoč tudi predsednik države gral. Onganía z gospo, visoki vojaški poveljniki, buenosaireški župan, ministri, člani diplomatskega zbora, papežev nuncij msgr. Mozzoni, številna zastopstva izseljenskih narodnostnih skupin v Argentini.

Po državni himni je bila sv. maša. S kardinalom Caggianom — pri masom Argentine — so somaševali škof Raspanti kot predsednik argentinske katoliške misije za izseljence in ukrajinski škof msgr. Andrej Sapelek ter direktorji izseljenskih narodnostnih skupin v Argentini. Od Slovencev msgr. Anton Orehar.

Po evangeliju je kardinal Fasolino kot papežev delegat prebral njegovo poslanico, katero papež zaklju-

čuje z blagoslovom vsem, ki so na kakršen koli način pomagali pri postavitvi cerkve. Izraža tudi prošnjo, da bi Naša Gospa — Mati emigrantov bdela s svojim varstvom nad vsemi naseljenci, ki živijo v katerem koli delu Argentine ter s prošnjo, „da bi živeli v mirnem narodnem sožitju, v neprestanem socialnem napredku in vedno večjem krščanskem blagostanju plemenitega argentinskega naroda.“

Žegnanje v Slovenski hiši

V nedeljo, 26. novembra, je bilo v Slovenski hiši v Bs. Airesu žegnanje. Na to nedeljo — zadnjo v cerkvenem letu — je namreč škof Rožman leta 1956 blagoslovil prostor in začasno stavbo, kjer stoji sedaj velika in lepa Slovenska hiša.

Žegnanje je bilo celodnevno. Dopoldne je bila sv. maša za rajnega škofa — blagoslovitelja — dr. Gregorija Rožmana in za vse žive in rajne dobrotnike Slovenske hiše. Med sv. mašo, katero je daroval g. msgr. Anton Orehar, je pel pevski zbor „Gallus“ pod vodstvom g. dr. Julija Savellija. Petje je pri harmoniji spremljala ga. Anka Gaser.

Popoldne je bil pevski nastop otrok slovenskih šol, kratek govor o hiši in odrski prizor „Za smeh in dobro voljo, Varieté-žegnanje 1967“.

Proslava Brezmadežne

Na praznik prebl. Device Marije — 8. dec. — je mladina, organizirana v Slovenski dekliški organizaciji in Slovenski fantovski zvezi, proslavila Brezmadežno. Najprej je bila sv.

maša, katero je daroval g. Jurij Rode, nato pa je bila proslava. Pevske točke je pripravila mladina iz Berazateguija in San Martina.

Igre v Velikem Buenos Airesu

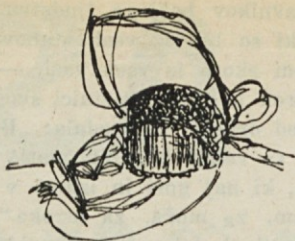
V zadnjem času je bilo na področju Velikega Buenos Airesa več iger. Po že znani „Krst pri Savici“ v režiji g. Jeločnika v Slovenski hiši, je g. Janez Špeh režiral v San Justu Maurice Rostandovo dramo „Vest“; g. Stanko Novak je v Slomškovem domu postavil na oder veseloigro „Ženin iz Amerike“; g. Albin Petelin pa je v Carapachayu in v San Martinu režiral Jalnovo „Srenjo“; g. Marijan Trtnik pa je za božič vprizoril v Carapachayu „Slehnika“.

Slovenski dom v Berazateguiju

V nedeljo, 19. novembra, je bila v Berazateguiju 3. obletnica Slovenskega doma.

Sv. mašo je daroval g. msgr. Anton Orehar. Popoldne je bil najprej govor predsednika g. Vidmarja, nato je nastopil oktet, ki ga vodi g. Omahna, sledila je simbolična vaja najmlajših. Pri prireditvi je sodelovala tudi mladina od drugod: dekleta iz Carapachaya, fantje iz Slovenske vasi in harmonikarji iz San Martina. Prireditve je lepo uspela.

Koncert slov. narodnih pesmi. V soboto, 18. novembra, je slovenski pevski zbor „Gallus“ priredil koncert slovenskih narodnih pesmi. Koncert je bil v Slovenski hiši v Buenos Airesu in sicer v korist Slomškovega domu. Dirigiral je g. dr. J. Savelli.

NOVICE IZ SLOVENIJE

Nadškofijski ordinariat. Za kanclerja nadškofijskega ordinariata je bil imenovan **Franc Vrhunc**, dosednji nadškofijski tajnik. Novi kancler je doma iz Selc nad Škofjo Loko. Rojen je bil leta 1928. V duhovnika je bil posvečen leta 1952. Več let je

Spremljala na klavirju pa ga. Anka Gaser.

Koncert je imel dva dela. V prvem je „Gallus“ izvajal: 'N mau čiez Iza-ro, Vsi so prihajali, Barčica, Venite rož'ce moje, Nocoj, oh nocoj, Lastovkam, Venček narodnih, Furmanska, Jaz bi rad cigajnar bil.

Med prvim in drugim delom je po nekaj letih premora nastopil mladi „Gallus“ pod vodstvom g. Selana Tine-ta. Za iskreno petje so bili otroci osre-čeni z izredno iskrenim ploskanjem.

V drugem delu je „Gallus“ izva-jal: Dober večer, Tam v dolu, Lepo moje ravno polje, Se davno mrači, Dekle na vrtu, Na Gorenjskem je fletno, Ogljar, Planinarica, Jaz imam pa konjča belega, Venček dolenskih napitnic. — Bil je lep večer, eden izmed najlepše zapetih znanih sloven-skih pesmi.

bil osebni tajnik raj. nadškofa An-tona Vovka.

Odlikovanja: Za pravega konzi-storionalnega svetnika je bil imenovan nadškofijski kancler Franc Vrhunc; za častnega konzistorialnega svetni-ka pa Franc Mervec, nadškofijski blagajnik in ekonom. Člani nadško-fijskega konzistorija so: nadškof, dr. Lenič, prof. Šolar, dr. Čepon, dr. Faj-diga, dr. Merlak, msgr. Smerkolj in Vrhunc.

P. Odilon dr. Mekinda — umrl. Rajni pater Odilon je bil najizrazi-tejša osebnost med slovenskimi ka-pucini tega stoletja, trikratni pro-vincial ilirske province, nekaj časa generalni definitor pri kuriji v Rimu, dolgoletni profesor in vzgojitelj slo-venskih in hrvaških kapucinov. Ro-dil se je 12. maja v Cerknici. Umrl pa je 17. oktobra 1967 v škofji Loki.

Še en duhovniški grob. Dne 5. novembra 1967 je umrl v bolnišnici v št. Vidu ob Glini na Koroškem Anton Demšar, bivši župnik v Zasi-pu, star 86 let. Pokojni se je rodil v Tržiču 1882, bil posvečen v Ljub-ljani 1906, nato kaplanoval v Kočev-ju, šmartnem pri Kranju, Toplicah, Moravčah, Starem trgu pri Ložu in

Mengšu. Leta 1927 je postal župnik v Zasipu. Na Koroškem pa je bil njen kurat v bolnišnici v št. Vidu na Glini.

Teološki tečaj v Ljubljani. Teološkega tečaja za študente in izobražence, ki se je začel 6. novembra v Ljubljani, se je prvi teden udeleževalo vsak večer okoli 300 študentov.

Orgelski večer pri sv. Jakobu. Na dan sv. Cecilije, 22. novembra 1967 zvečer, je bil v cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani orgelski večer slovenskega organista Huberta Berganta. Nastopil je z izbranim programom iz Freskobaldijevih, Bachovih in Franckovih orgelskih skladb.

Zahvalna nedelja v župniji Stopiče na Dolenjskem. Nekaj posebnega je v Sloveniji zahvalna nedelja. Iz župnije Stopiče na Dolenjskem tako le poročajo: „Vsa skrb za prireditve je prevzel novoizvoljeni svet laikov. Vsa slovesnost nas je še bolj povežala kot eno farno družino, zbrano okrog božjega oltarja. Pevski zbor na koru je prepeval težje stalne speve, ministranti spremenljive mašne speve, moški zastopniki laikov pa namene prošnja za vse potrebe. Eden izmed farnih ključarjev je prebral berilo. Moški so s koški pobrali darove za cerkev. Skoro vsi verniki so pristopili tudi k sv. obhajilu (okrog 500). Ti niso samo navdušeno prepevali zahvalne pesmi, temveč tudi očenaš in odpeve pri peti maši. — Po evangeliju je sledila zahvala pred-

stavnikov božjega ljudstva. Zastopniki so bili iz vseh stanov fare pa tudi skoro iz vseh vasi. — Mati 6. otrok je ob desetletnici svoje poroke med drugim izpovedala: „Bogu hvala za veliki dar: biti mati! Biti sveča, ki naj gori in izgori v žrtvi za dom, za moža, za otroke.“ — Zelo ganljiv je bil nastop invalida Janeza: „Bratje, trpini! Vzemimo junaško vsak svoj križ na svoje rame, toda poleg njega mislimo še na trpljenje drugih, vzemimo si še tuji križ. Ko bomo nosili tuji križ, bomo pozabili na svojega. Postali bomo srečni.“ — Maturantka je Bogu ponudila v dar svoje srce kot „najskromnejši dar“ v zahvalo.

Iz Rovt poročajo. „V Rovtah je na Mihaelovo nedeljo generalni vikar dr. Stanko Lenič blagoslovil novo zakristijo in posvetil 94 kg težek zvon. Za to slovesnost so obnovili tudi notranjščino cerkve.“

Mozartov requiem v stolnici. 3. novembra je bila v stolnici slovesna nadškofova maša za pok. stolnega organista in kanonika msgr. Venceslava Snoja. Med mašo je stolni pevski zbor z orkestrom in solisti izvajal Mozartov Requiem.

Najstarejši škof Jugoslavije umrl. V Zagrebu je dne 27. oktobra 1967 umrl tamkajšnji pomožni škof in bivši generalni vikar msgr. dr. Franjo Salis-Seewis v 96. letu starosti. Pokojni je bil 41 let pomožni škof, po letu 1946 je do 1954 vodil kot generalni vikar zagrebško nadškofijo.

ZA

- Gradimo Slovenijo v svetu
- Mladinska pošta
- Dnevnik Ane Marije
- Kaj naj berem?
- Danijelove zgodbe

MLADINO

Gradimo Slovenijo v svetu

V razgovoru z akademiki in srednješolci je bilo ugotovljeno, da sedanji rodovi prav s tolikšnim začudenjem gledajo na ves čas pred vojno in med njo, kakor so rodovi pred njimi, rojeni v jugoslovanski Sloveniji pod kralji, gledali na stare čase pod avstrijskimi cesarji. Očitno je bilo, da so marksike vrzeli, ki si jih današnja mladina kljub šoli ne zna napolniti. — Zato naj bi pričujoči sestavki in njemu sledeči bili vsaj droben dodatek v vprašanju: zakaj sem sploh bil rojen v tujini, zdomstvu? (Op. ured.)

Komur je težko dopovedati, kaj so njegovi starši po rodu, naj si za uvod zapomni samo tole: Slovenci smo narod, ki ima največje mesto v Severni Ameriki — Cleveland, kjer živi več prebivalcev slovenskega rodu, kot jih je v Ljubljani; imamo trenutno še največje пристanišče v Italiji — Trst, dokler ga Koper ne bo prerastel; imamo največji zgodovinski spomenik, vojvodski prestol v Avstriji in imamo končno največje sre-

dišče svobodne kulture in prosvete v Argentini.

Doma pa imamo čudovito lepo zemljo, garaške ljudi in izklesane značaje, ki morajo danes molčati ali pa vse tako delati, da nikdar in nikoli nikjer ne zadenejo ob vsemogočno oblast režima.

Tako rasteta od konca druge svetovne vojne naprej dve Sloveniji: ena svobodna v zdomstvu, druga zaslužnjena v domovini. Obe sestavljajo ljudje iste krvi, jezika, zavesti, ponosa, smisla za žrtve,

prežeti z zvestobo: 1200 let smo že kristjani in nekega dne se bo sta obe Sloveniji srečali, ko bo izginilo vse sovraštvo, rojeno med vojno, ko bo končalo vse, kar ni čutilo in čuti še danes, da je Slovenec biti lepo.

Včasih je v ljudski šoli grozno lepo. Povedati je treba otrokom, kaj je potok, kaj slap, kaj so gamsi, divji petelin, planika, kaj podzemeljska jama, gruda, voli na polju pri oranju, barje, Zlatorog: vsaka beseda je nov pojem, vsaka tako daleč od vseh programov na TV. Tudi v srednji šoli in med akademiki je lepo: klic po svobodi, ločitev duhov, tabori, turški in osvobodilni, da jih tako imenujem, dvajset let več ali manj svobode v prvi Jugoslaviji, prva slovenska gimnazija, prva slovenska vojska, domobranci: o vsem je treba govoriti na široko, če hočemo vsaj malo doseči. In o vsem znati poiskati primere v svetu: od Vietnama do Čombeja, od izjave v Philadelphiji do Primere Junte, pa Belgrano in Kozler, Mariano Moreno in Cankar, Sarmiento in Slomšek. Poiskati v svetu, ki ga mladina že vsaj malo pozna.

Ob letošnjih zaključnih izpitih na srednji šoli v Slovenski hiši v Buenos Airesu sem dijakom 4. letnika zastavil vprašanje: če bi bili vi vsi skupaj zbrani na nekem zborovanju, kakor so bili graški študentje leta 1848, kakšen osvobo-

bodilni program bi postavili za Slovenijo, ki se rojeva? Odgovorili so, priznam, odlično in z veliko častjo.

Kaj so odgovorili? Ob koncu vrste teh člankov bomo videli, če bi tudi vi tako odgovorili. Zato počakamo z odgovorom in začnimo s pogledom na Slovenijo, ki jo imata oče in mati tako rada.

Po skoraj tisoč letih smo Slovenci postali svobodni 29. oktobra 1918, ko smo skupaj s Hrvati ustanovili samostojno državo. Trajala je samo 33 dni, kajti 1. decembra 1918 se je slovensko-hrvatska država priključila kraljevini Srbiji in nastala je nova država: kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev (SHS). Ta država je nekaj časa živela po vzorcu pravih demokracij, a v letu 1930 je kralj Aleksander proglasil vojaško diktaturo, ki je držala oblast do 1934, ko je bil Aleksander ubit. Za njim je zaradi mladoletnosti prestolonaslednika Petra prevzel oblast princ Pavel. Ta je poskušal državo spet speljati v vode prave demokracije in mu je to v glavnem uspelo. A zmanjkalo mu je časa, kajti v Evropi se je tedaj že pripravljala vojna, ki sta jo nacistična Nemčija pod Hitlerjem in fašistična Italija pod Mussolinijem hoteli zato, da bi si podvrgli čim več zemlje, potem pa na tem ozemlju vzpostavili svoj protikrščanski

red. Jugoslavija in z njo njen sestavni del Slovenijo je hotela ostati v vojni nevtralna čim dalj časa. A srbski generali so mislili drugače: odstavili so princa in proglasili mladoletnega prestolonaslednika za kralja, s čemer so se postavili na stran sil, ki so bile proti Nemčiji in Italiji.

6. aprila 1941 so Nemci napadli Jugoslavijo in jo v nekaj dneh za-

sedli. Slovenske svobode je bilo konec. Slovenija je bila razdeljena med tri okupatorje: Nemce (pobrali so Gorenjsko in Štajersko), Italijane (ugrabili Dolenjsko in Notranjsko z Ljubljano) ter Madžare (zasedli Prekmurje).

Začelo se je življenje treh Slo-
venij.

Pavle Rant

MLADINSKA POŠTA

UVOD

V pričujoči številki začenjamo z objavo pisem, ki nam jih pošilja mladina iz različnih krajev in organizacij. Namen te „pošte“ je doseči, da mladina izrazi svoja mnenja o katerem koli osebnem ali javnem problemu, da sprašuje po nasvetih, da s stavljanjem vprašanj vzbudi zanimanje za sodobno mladinsko problematiko, skratka, da se prične razgovor z mladino in med njo. Ta razgovor pa ne bo koristen samo zanjo, ampak za vso skupnost.

Kot smo brali v že do sedaj objavljeni anketi, ima mladina svoje

lastne poglede na različna vprašanja. Želeli bi, da bi rešitve nanja našle potreben odmev.

Zato 'Mladinska Pošta'. Naj se je posluži vsak, ki si ne more odgovoriti sam na kakršno koli vprašanje, ki želi dostojno izraziti svojo kritiko, ali kdorkoli, ki bi rad povedal to ali ono misel, pa ne najde za to primerneга mesta.

Želeli bi, da bi na zastavljene probleme odgovarjali bravci sami. Le, če res ne bo drugače, bo urednik koticčka spregovoril kako besedo.

Uredništvo

MEŠANO KOPANJE — DA ALI NE?

Koledar in pa vročina nam pričata, da smo zopet v poletni dobi, sredi šolskih počitnic. Za ta čas si vsakdo omisli ta ali oni način lajšanja neprilik, ki jih prinaša letna vročina. Nekateri se kratkoma preselijo v hladnejše kraje, drugi, ki tega ne morejo, pa si tu na področju Buenos Airesa skušajo pomagati na druge načine.

Eden od teh načinov je tudi kopanje in prav ob tem bi se rad ustavil za trenutek. Med nami prevladuje splošno mnenje, da je kopanje zdravo in koristno. Kaj pa skupno kopanje fantov in deklet? Tukaj so si mnenja različno zagovarjala obe skrajnosti in tudi sredino. To nam kaže, da vprašanje, oziroma odgovor, ni najlažji. Treba je upoštevati stanje slovenske mladine in pa okolja. Če se postavimo na stališče: „Kopanje — da!, toda ločeno,“ pogledjmo, kaj iz tega sledi. Skupina slovenskih fantov se gre kopat v javni bazen, ali na obrežje reke Río de la Plata. Ta kopališča so mešana, torej so tam tudi argentinska dekleta in so tako dane možnosti za vse tisto, zaradi katerega smo se odločili za ločeno kopanje. Še več; mnogokrat je fant v takem okolju v slabšem položaju, kot bi bil v slovenski mešani družbi. Razlogov za to je več. Fant se čuti bolj prostega, brez nadzorstva; Argentinec so navadno mnogo bolj predrzne kot Slovenke.

Kaj pa dekleta, ki se gredo same kopat? Kolikor mi je znano, te nikoli niso dolgo same. Prav kmalu se dobe porteñoski Janezi, ki jim „delajo družbo“. Torej se je tudi v tem primeru naše ločeno kopanje spremenilo v mešano in navadno s slabšimi značilnostmi, kot bi bilo skupno kopanje v slovenski mešani družbi. Seveda je podlaga vsemu temu, da sta skupini fantov in deklet poštene in dobro namenjeni, ker drugače razpravljanje nima smisla.

Fantje in dekleta iz, recimo, enega doma, ene organizacije, se med seboj dobro poznajo in tvorijo skupino, zaprt krog tudi v bazenu na skupnem kopanju in tako zmanjšajo okolju možnosti vplivanja nanje. Poleg tega je odnos med fanti in dekleti, ki se mnogokrat vidijo na sestankih in drugih organizacijskih prireditvah različen od onega, ki ga bi vsak izmed njih vzpostavil z nepoznanim nasprotnega spola.

Menim, da je bolje, da se slovenska dekleta in fantje kopajo skupaj, kot pa, da se vsak zase kopajo v tukajšnjih javnih bazenih. To je v najslabšem primeru izbiranje manjšega zla. Obratno pa obema skupinama lahko prinese korist spoznanja in spoštovanja.

Ivan

* Vprašanje bo, upamo, vzbudilo debato, kateri je na razpolago tale kotichek „Mladinske pošte“. Prosimo le, da naj bodo mnenja izražena konkretno in ne dolgovezno.

Dnevnik Ane Marije

SREDA, 13. DECEMBRA. Te-
ga je pa že dovolj.. Ali se bo zopet
ponovila vsa zgodovina moje čustve-
nosti? Pred večerjo sem se resno
učila v svoji sobi, ko sem zasli-
šala zvonec. „Tone je tukaj,“ mi je
v hipu prišlo na misel. Res sem za-
slišala njegov glas. Skočila sem po-

koncu, da bi ga šla pozdravit, potem pa sem se sama sebi zazdela ne-
umna in sem ponovno sedla. Rekla sem si: „Lahko bi me prišel po-
zdravit.“ Čakala sem. Poslušala njegov glas. Približal se je, slišala sem
njegove korake. Bil je zelo blizu mojih vrat. Pričakovala sem, da me
bo poklical. Srce mi je močno bilo. Nič. Ni prišel. Slišala sem, kako se
je poslavljaj od Aleksandra in odhajal. Skoraj na jok mi je šlo. Smešna
sem. Jezila sem se, ker me Tone ni prišel pozdravit, kakor to stori
navadno. Nejevoljna sem bila, ker si ga nisem upala iti pozdravit jaz.

Daj, moja stara Ana Marija. Umiri se. Živčna si; to je vse. Molila
bom. Ne, ne, v tem trenutku ne morem. Ne vem, kje sem brala tole
misel. „Čustvenost je velik zaklad, zmožen, da ti pomaga osvojiti svet,
ampak samo takrat, če je v službi tvojega razuma, tvojega ideala in
tvoje vere.“ Ves dan sem si ponavljala ta stavek.

ČETRTEK, 14. FEBRUARJA. Že dva ali tri tedne je Aleksander
prihajal zgodaj domov. Včeraj pa se je zopet vrnil zelo pozno. Nismo
ga mogli čakati z večerjo, zato smo mu pustili na mizi. Mama je bila
slabe volje. Rekla mu je, da dom ni hotel, kamor bi se lahko vračal ob
kateri koli uri. Že je bil cgenj v strehi. Jaz sem hotela pomirjevati, pa

mi je mama rekla, da ga samo zagovarjam. Zaradi prepиров z Aleksandrom je mama živčna, on pa še vedno počenja, kar se mu zahoče. Tudi jaz sem kriva. Morala bi biti bolj prijazna z njim. Sedaj se zavedam, da bi mu marsikaj lahko dala.

„To je moja zapoved, da se ljubite med seboj, kakor sem jaz vas ljubil. Nihče pa nima večje ljubezni, kakor tisti, ki da življenje za svojega brata.“

Rada, rada bi živela zanj, pa ni lahko.

PETEK, 23. FEBRUARJA. Končno sem vendar videla Toneta. Najprej mi je povedal, da bo dobil vojaški poziv še ta mesec. Hotela sem se z njim pogovarjati o tolikih rečeh, pa bila sem v zadregi in nisem mogla začeti; tudi on je molčal. Ganjena sem, če samo pomislim na njegov odhod. Mislim, da je to naravno. Veže naju čisto prijateljstvo. Vem, da kadar bo odšel, bom občutila strašno praznoto. Zdi se mi, da on ni nič nemiren. Pravi, da vojaščina ni brez koristi in da bo imel gotovo tudi tam dovolj dela. Čeprav nisem hotela, mi je venomer prihajalo na misel, da ga nič ne boli najina ločitev. Občutim, kakor da bi bil hladen do mene.

Resno moram delati, čeprav se mi ne ljubi. Današnji dan ni bil najbolj bleščeč. Opustila sem veliko priložnosti za samopozabo. V tej zadevi s Tonetom preveč cvetè moj „jaz“. Tudi on je kriv. Če bi bil malo bolj pozoren do mene, se to ne bi zgodilo.

Zakaj toliko mislim nase? Dati vse. To hočem, ampak lahko še tolikokrat na dan rečem Gospodu: „Vse ti izročim, popolnoma zaupam vate.“ Vedno znova pozabljam na vse, vedno znova mislim nase, sem sebična.

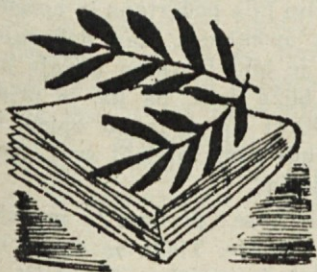
„Očka, me slišiš? Pomagaj mi, pridi mi na pomoč!“ Prebiralasem evangelij, pa moje srce je bilo daleč proč. Kar sem brala, se mi je zdelo pretežko, vendar sem si prepisala:

„Resnično, resnično, povem vam, če pšenično zrno ne pade v zemljo in ne umrje, ne obrodi sadu. Če pa umrje, obrodi stoteren sad.“

Marjetica me je prosila, če bi jaz prevzela odgovornost za skupini Katoliške mladine v tretjem in četrtem letniku. Rekla sem ji, da ne. Očividno je bila presenečena in me je vprašala, zakaj nočem. „Ne vem, bolje povedano, se ne čutim zmožno.“ „Pomisli,“ mi je rekla, „potem boš odgovorila. Popolnoma svobodna si, vendar več, koliko dela je. Sedaj si začutila potrebo dela, razumeš dekleta, imajo te rade.“ Bolelo me je. Mlajše deklice me občudujejo, Marjetica mi je prijateljica. Če bi vedela, v kakšni krizi sem!

Priredila M. M.

Bo še.

Kaj naj berem?

O fantovski družbi upravičeno pravimo: „Povej mi s kom hodiš in ti bom povedal, kakšen si“.

Nič manj, če ne še bolj pa vpliva na duševno rast fanta ali dekleta BRANJE, ki mu prihaja v roke. Razumljivo. Pisana beseda ostane. In če me zanima, znova še in še berem.

S knjigo, ki ti je draga, se umakneš v samotni kotiček, da bi se nemoteno v miru z njo pogovarjal, da bi pil njenega duha ali verno zasledoval napeto zgodbo, ki te zajemlje. Medtem ko so nam srečanja z ljudmi že davno izginila iz spomina in je čas zabrisal

njih podobo, pa zapisana misel, ki se nam je nekoč vtisnila v dušo, še po letih zaživi v spominu in nas spremlja morda skozi vse življenje.

Posebno ostane v spominu branje iz mladih let. Mlad človek v zapisani besedi nagonsko išče izpopolnitve svoje doraščajoče osebnosti. Knjiga ga uvaja v nove svetove. Ob njej prodira duh skozi skrivnostne koprene do novih spoznanj in vedno širših obzorij. Ob knjigi se mlada duša ogreva za vzvišene ideale, ob dobri knjigi si volja izkleše svoj vzor, svojo lastno bodočo podobo.

Mlad častnik Iñigo je pri obleganju trdnjave Pamplone bil močno ranjen v nogo, da so ga morali prepeljati v bolnišnico. Rana se je le počasi celila. Zdravniki so mu povedali, da za vojaško službo ne bo več, ker bo šepal. Razočaran in nesrečen je dolge tedne ležal v postelji. Pa mu je prišla v roke knjiga s premišljevanjem o Kristusovem življenju. Iz dolgočasje je pričel brati. In je bral in bral. In mu je iz tega branja vzšla nova luč, nov cilj za njegovo silno, kvišku strmečo mlado dušo. Njegova vojaška kariera ni končana! Še bo častnik, toda v Kristusovi vojski, v boju za božje kraljestvo! Iz verskega branja na bolniški postelji so v dolgih premišljevanjih in pokorilih v manreški (Manresa) votlini nastale „Duhovne vaje“, ki že več ko 400 let vodijo neshetno duš k Bogu. Sv. Ignacij, — ker je bil on mladi častnik Iñigo —, pa je postal ustanovitelj „Jezusove kompanije“, tako se je namreč najprej imenoval slavni red Družbe Jezusove.

Podobno je tudi za neštete druge ljudi postala dobra knjiga najboljši prijatelj, ki jim je pomagala vztrajati na pravi poti ali se dvigniti in spremeniti življenje, ako so zašli na kriva pota.

Usodne pa so posledice slabega branja, kakor prav tako kaže dnevena izkušnja. Slabo branje je za vsakogar kvarno in škodljivo. A za mladega človeka je pravi strup, ki svojo žrtev uniči telesno in duševno. Mnogi mladi ljudje, ki so

zabredli v hude zločine, pri sodni obravnavi odkrito priznavajo, da so zašli na pot zločina zaradi slabega branja.

Pred kakimi trinajstimi leti (1954) je Buenos Aires pretreslo poročilo o strašnem umoru, ki je zaradi svoje rafiniranosti in zločinskega cinizma razburil celo takšno vele mestno prebivalstvo, ki je vajeno skoraj dnevno slišati o raznih zločinih. Ko je policija ujela zločinca (bil je mlad človek), so na njegovem stanovanju našli kar celo knjižnico z opisi najbolj perverznih zločinov. Mnoga mesta so v knjigi bila podčrtana in opremljena z opombami, kar dokazuje, da mu je bilo tovrstno branje na žalost, blizu srca, da ga je pridno prebiral in si je po opisu iz knjig tudi sam zamislil svoj „popolni zločin.“

„Papir vse prenese,“ pravijo izkušeni ljudje. Tiska se dobro in slabo, laž in resnica. Voditelji h krepostnemu življenju in zvodniki na opolzko pot nenravnosti in zločina se poslušujejo tiska za svoje namene. To menda že veš, da ni vse dobro in prav, kar se ti ponuja v tiskani besedi.

Malvestni ali celo brezvestni izdajatelji časopisov, revij in knjig špekulirajo na nižje nagone bravec in književni trg naravnost zasipajo s tiskanim blagom, ki vzbuja senzacijo in je vseč nemoralnim, včasih naravnost perverznim nagonom. Posebno takšno mesto, kakor je Buenos Aires, je poplavljen s tovrstnimi tiskovinami, ki

v besedi in sliki širijo nenravnost in diktirajo nemoralo kot samo po sebi umevno in splošno veljavno življenjsko pravilo.

Razume se, da pošten ne sega po takšnem branju. Kako naj bo voda čista, če se je v ceveh zmešala s pritokom iz kanalov?

Važno je torej, kaj bereš. Na splošno velja, da jemlji v roke branje, ki ti bistri duha, plemeniti srce in utrjuje voljo za dobro. Človek že po naravi stremi za zadovoljitvijo in izpopolnitvijo vseh svojih višjih sposobnosti: duha, srca in volje. Naš um hrepeni po resnici in lepoti, volja po dobroti, srce pa po ljubezni. Le tisti, kdor vsa ta naravna nagnjenja goji in jih harmonično vzgaja, — prizadevanje, ki se pod vplivom milosti more dvigniti celo do nadnaravnih kreposti —, je

harmonično, idealno razvita osebnost.

V tvoji, čeprav skromni knjižnici naj ne manjka versko poučnih in nabožnih knjig zlasti ne svetega pisma. In v svoj dnevni red uvrsti vsaj nekaj minut za branje iz kake verske ali nabožne knjige.

Fant, ki ljubiš knjigo, jo boš tudi drugim privoščil. Navadi se, da boš daroval prijateljem in znancem knjige, za katere veš, da so res dobre. Knjiga je najlepši dar, ker pomenja trajno vez prijateljstva in spomin na plemenito pozornost, pa naj je bila darovana ob življenjskem jubileju, prijatelju v njegovih notranjih bojih, v dokaz spoštovanja in naklonjenosti dragi osebi, ali bolniku v krepčilo na njegovi bolniški postelji.

Dr. Ivan Ahčin

MICHEL QUOIST

Danijelove zgodbe

12. MAJA. Včeraj bi se skoraj skregal s Petrom, ker mi je očital, zakaj ne hodim več z njim iz šole. Res hodim vedno z Lucijo. Danes sem ji ulovil roko in sva se nato vso pot držala za roke. Ko sem se od nje poslovil v veži, je stala čisto blizu. Vem, da če bi si upal, bi jo poljubil.

Ko sem prišel domov, me je mama okregala: „Kje si pa hodil toliko časa?“

„Kaj te pa briga?“ sem ji odgovoril in zginil v sobo.

14. MAJA. ZVEČER. Je že, kar je: poljubil sem Lucijo. Pravza-

prav je ona kriva. Vračala sva se domov, ko sem ji ovil roko okoli vratu. Ona se je stisnila k meni. Čutil sem njen obraz blizu mojega in sem izgubil glavo. Hotel bi pobegniti, pa se nisem premaknil z mesta. Ona ni rekla ničesar...

Doma sem se pri večerji počutil nerodnega. Kot da bodo vsi spoznali, da nekaj ni v redu. Mama me je spraševala, če sem bolan.

POL POLNOČI. Pravkar sem vstal. Ne morem spati. Kup misli se mi podi po glavi. Kakšna neumnost. Če bi prej vedel...

Na tem mestu je list v dnevniku strgan. Nihče ne bo vedel, kaj je zapisal Danižel tisto noč, ko se je kešal svojega prvega poljuba, ker v njem ni bilo tiste čiste ljubezni, o kateri je vedno sanjal. Hotel je dati svoj prvi poljub njej, ki bi mu bila za vse življenje spominska... Zagrešil je ta poljub in ga objokoval.

22. MAJA. Že teden dni ne vidim Lucije. Naravnost izogibam se je in hodim domov po drugi poti. Zato mi je poslala pismo, kjer me prosi, naj se zopet snideva.

26. MAJA. Prebiram zapiske o Jasni. Zadnjič sem jo videl na dvorišču, pa sem ostal popolnoma indiferenten. Sedaj premišlujem: gotovo to ni bila prava ljubezen...

V šoli sem nezmožen sploh kakšnega resnega dela. Ne vem, kaj mi je.

27. MAJA. S Petrom sva šla v kino. Sedaj pa ležim na postelji in premišlujem. Zunaj pada dež, velike kaplje udarjajo ob steklo okna. Kako nekaj žalostnega.

30. MAJA. Lucija je gotovo opazila, da se je izogibam, a da tudi želim snidenja. Zato me je danes poiskala. Srečala sva se. Stekla je k meni vsa vesela.

„Danižel.“

„Moja mala Lucija.“

To je bilo vse. Niti besede o poljubu. Bal sem se, da me bo spomnila nanj, ali da me bo prosila drugega. Čutil sem se sproščenega. Prijela sva se za roki in sva počasi šla proti domu.

Priredil A. M.

(Bo še)

19. januarja 1868. je umrl Irenej F. Baraga. 8. decembra 1967. je umrl v ZDA dr. France Jaklič, Baragov življenjepisec. Naslednji opis Baragove smrti, vzet iz dr. Jakličevega življenjepisa, naj bo počastitev obeh velikih Slovencev: svetniškega kandidata in njegovega temeljitega življenjepisca.

Ob 100 - letnici Baragove smrti

Odličen Baragov sodelavec, Nemec Edvard Jacker, je v nedeljo, 19. januarja 1868 obvestil Baragove sorodnike v Trebnjem, da je škof tisto jutro umrl.

Piše jim: „Če ste prejeli moje pismo od 17. tega meseca, boste vsebino tega pisma takoj uganili. Kakor smo že takrat pričakovali, zemeljski boj Vašega prečastitega gospoda strica ni mogel več dolgo trajati. Pred eno uro — zdaj je tri zjutraj —, je pobožni pastir zaprl svoje oči. Brez drugega boja — samo dihal je zadnjih 14 dni težko — je po kratki dremavicji in sicer, kolikor bi človek po zunanje sodil, pri polni zavesti. Tako je torej še dočakal praznik Jezusovega Imena, ki mu je bilo zmeraj tako drago, ki je zanj delal in žrtvoval, ga oznanjal poganom in do zadnje ure v srcu nosil. Ne bi si mogel izbrati lepšega smrtnega dne. Ni mi treba tolažiti Vas: svetniško

življenje in blažena smrt Vašega prečastitega strica sta najboljša tolažba.“

Nadžkofu Purcellu je šest dni pozneje Jacker pisal, da je škof prejel sv. popotnico v petek, 17. januarja. Tudi v nedeljo zjutraj mu je hotel Jacker nesti sv. obhajilo, a je škof prej umrl. Smrtni boj je bil kratek, a kakor se zdi, hud. Umrl je ob pol dveh zjutraj.

Dočakal je 70 let, 6 mesecev in 20 dni. Njegov življenjepisec Verwyst pravi, da je gotovo umrl v krstni nedolžnosti.

Ob smrti je bil pri njem samo njegov sluga Gašper. On mu je dal v roke blagoslovljeno svečo, on mu je zatisnil oči.

Dan pred smrtjo mu je škof Baraga izročil svojo oporoko. Naročil mu je, naj jo varno shrani. Skrbno naj pazi na vse škofijske listine, na premičnino in vse v lepem redu izroči nasledniku.

Truplo so položili na mrtvaški oder v stolnici sv. Petra, pod belimi zavesami, ki so imele na vrhu križ. Ležal je v preprosti krsti iz smrekovega lesa. Obleden je bil v škofovsko obleko. Namesto običajnega vijoličastega mašnega plašča so mu pa dali bel pluvial (plašč za večernice). Stolnica je namreč premogla en sam vijoličast plašč, ki so ga pa kmalu potem potrebovali, ker se je bližal predpostni čas. Baraga je imel samo eno škofovsko kapo, dragoceno, zato so mu to dali na glavo, na roko pa dragocen škofovski prstan, dar avstrijske cesarice Elizabete. Tudi škofovsko palico so položili obenj.

S pogrebom so čakali celih dvanajst dni, da bi sosednji škofje in duhovniki mogli priti. Ker je bil silen mraz, so truplo v krsti lahko tako dolgo pustili v stolnici. Zaradi hudih viharjev in visokih zametov pa noben škof ni mogel priti. Škof Henni iz Milwaukeeja se je odpravil na pot in se je po železnici pripeljal do Green Baya; silen vihar je pa ustavil promet in se je moral vrniti. Od 21. duhovnikov v škofiji se jih je polagoma zbralo šest: Jacker, Vrtin, Terhorst, Bourion in še dva druga.

Dne 31. januarja je bil pogreb. Ker nj bil navzoč noben škof, niso mogle biti žalne slovesnosti, kakor se opravijo za umrlim škofom. Pogrebne obrede je opravil in mu govoril v slovo Jacker. Cerkv je bila kljub mrazu polna lju-

KOMUNIZEM

VERA IN ŽIVLJENJE V SLOVENIJI

1. Politika in vera

Vprašanje odnosov med politiko in vero je v vsakem družbenem redu vedno pereče. Tudi v demokraciji urejeni družbi pride do trenj in nasprotovanj, pa tudi v avtokrativnih družbenih sistemih, kjer se nosilci vrhovne oblasti proglašajo za praktične katoličane kot npr. v Španiji in Portugalskem.

Če že v demokratično urejeni družbi od časa do časa nastopajo težave v odnosih med politiko in

di vseh tam bivajočih narodnosti, katoličancev in protestantov, in vsi še noter niso mogli. V Marquetteu je tisti dan v vseh obratih počivalo delo.

Krsto s truplom in vsemi škofskimi znaki so položili v grobnico, ki so jo bili v 12. dneh, ko so čakali na pogreb, napravili pod stolnico.

Dr. Franc Jaklič

vero, ali bolje rečeno med državo in Cerkvijo, so te težave skoraj stalne v deželah, kjer vlada diktatura, predvsem komunistična.

Karel Marx, ki je pomagal roditi sodobni komunizem sredi preteklega stoletja, je učil, da je vera opij za ljudstvo. Vendar ni bil vedno tako radikalen in je tudi prišel do zaključka, da vere ni mogoče uničiti, in s tem dejstvom se mora sprijazniti komunist kot posameznik in komunizem kot oblika družbene ureditve.

Tudi po prevzemu oblasti v Sloveniji so se komunisti znašli pred vprašanjem, kako urediti odnose do vernih ljudi in Cerkve. Bili so surovi in brezobzirni. Čas jim je dokazal, da se s silo in preganjanjem ničesar ne doseže. Vere se ne da ubiti. Ljudem niso mogli vsiliti brezboštva. Zato so bili prisiljeni spremeniti svoje postopanje. Njihovo stališče do vere po teh spoznanjih popisuje Z. Roter v članku „Politika in religija“ priobčenem v reviji Teorija in praksa, št. 3, leto 1966, str. 367. V glavnem hoče pokazati, kako komunist, ki hoče biti „demokrat“ in človekoljuben, gleda na vero.

ODKOD VERA

Za Roterja sta vera in politika proizvod človekovega razuma in

hotenja. Vse vere postavlja na isto raven ter tudi katoliški zanika božji izvor in poslanstvo.

Vera in politika sta eno izmed torišč človekovega delovanja kakor katero koli drugo. To je in ostane tudi v socialistični (komunistični) družbi. Tako se človek v življenju neizogibno sreča s politiko in vero v vsakem družbenem redu. Ker sta človeku nujno potrebni, ni mogoče postaviti zahteve, da zmaga politika nad vero, ali da naj vera zmaga nad politiko. Za potrditev te teze se Roter poslužuje poljskega filozofa L. Kobalowskega, ki pravi, da je „najbolj banalno izmed vseh možnih dejstev, ki se verujejo in neverujejo najtežje sprijaznijo z njim, in hkrati dejstvo, ki terja bolj kot vsa druga, da se z njim sprijaznimo, pa je, da verujejo in neverujejo sestavljajo isto družbeno skupnost, isto kulturo in da izvirajo v bistvu iz iste tradicije. Tudi fizično so enako zgrajeni. Ta okoliščina je vredna premisleka“ (L. K., Male teze de sacro et profano). Po krščansko se to reče, da vsi ljudje izhajamo od skupnega Očeta Stvarnika, smo si bratje, ter nas življenjska pot vodi končno, če hočemo ali nočemo, pred istega Sodnika. Tudi Janez XXIII. je učil, da nujno vsi, ki verujejo ali ne, morajo živeti drug ob drugem, ker izhajamo od istega Stvarnika. Ta življenjska resnica pa komuniste najbolj prizadene.

BORBA MED POLITIKO IN VERO

Kljub temu, da morata politika in vera obstajati druga poleg druge, pride do medsebojnih trenj in nasprotstev. Zaradi tega nasprotovanja in borbe je ločitev Cerkve od države neizogibna.

Vera ni samo stvar osebnega prepričanja in življenja. Verniki imajo svojo versko organizacijo, institucije, ki je za katoličane katoliška Cerkev. Neizbežno je, da mora tudi komunistična oblast te verske institucije priznati.

Tudi politika ima svoje institucije in organizacije, njena moč se pa izraža v državni oblasti. Politična oblast ima strah pred verskimi ustanovami, zato jih ne trpi. Zaradi tega, kot pravi Roter, se mora človek politično emancipirati od vere. To pa ne gre brez težav, čeprav se hoče vero kar enostavno izriniti iz javnega življenja in proglasiti za privatno zadevo državljanov.

Največja ovira komunistični politiki v boju proti veri je cerkvena, verska hierarhija. V njej vidijo svojega največjega tekmeca. Ker hierarhija vodi cerkvene ustanove, jo obdolžujejo, da jih izrablja v svoje politične namene v borbi proti komunizmu. Tako cerkvene ustanove ne predstavljajo verskih interesov, ampak politične interese cerkvene hierarhije. Zato država

nastopi proti cerkveni hierarhiji, začne se verski boj.

Ta verski boj je doživljalo tudi slovensko ljudstvo. Bil je zelo oster. Veren človek je bil zapostavljen, obravnavan kot državljani drugega reda. Roter priznava, da ta boj ni prinesel komunistom pričakovanih uspehov. Politika, tudi komunistična, si ne more pripisovati magične moči, ki naj človeka „osvobodi“ verskih čustev ali uniči vero.

NOVA VERSKA POLITIKA

Preganjanje vere in dušitev verske svobode ni komunistom niti deželi prineslo nobene koristi. Bilo je tudi velika ovira za stvarni napredek. Zato je režim prišel do spoznanja, da je tudi vernega človeka treba obravnavati kot enakovrednega državljana. Zato ga hočejo vključiti v graditev socialistične družbe.

Popustitev v preganjanju vernikov je število tistih, ki so javno pokazali svoje versko prepričanje znatno zvišalo. Tega so se komunisti ustrašili. Prišlo jim je pa tudi prav, ker so lahko lažje ugotovili, če je kdo svojemu verskemu prepričanju, ki ga je pokazal v javnosti, dodal tudi odklonilno stališče do vladajočega režima.

Bistvo nove politike je torej v tem, da versko prepričanje ne sme ovirati nikogar pri graditvi socialistične družbe. Iskati in uveljaviti

je treba politiko sožitja med državo in cerkvami. Istočasno pa tudi priznavajo, da ostane še vedno odprto vprašanje odnosov med vero in marksistično ideologijo.

KAKO SI ZAMIŠLJAJO SOŽITJE

Verniki se morajo vključiti v izgradnjo socializma, duhovniki pa odpovedati vmešavanju v politične zadeve. Posvetijo se naj opravljajanju obredov.

Država se naj ne vmešava v notranje zadeve Cerkve, to je, kako se naj opravljajo obredi in moli. Ker se pa versko življenje ne izčrpa v obredih in molitvah, si tako država pridrži pravico, da kontrolira, kaj duhovniki in škofje učijo in pridigajo. Omejuje versko vzgojo, pouk in tisk, prepovedane so verske organizacije.

Država se trudi za laizacijo družbenega življenja, predvsem šolstva in vzgoje. Ljudem se mora nuditi več izobrazbe, jih koncentrirati v večjih mestnih in industrijskih središčih, ker statistike dokazujejo, da izobražen in mestni človek manj veruje kot podeželski.

Cilj vse vzgoje je afirmacija ateizma, ki naj ne bi bil samo prosvetlenski ateizem, ki se je v Sloveniji propagiral ob koncu preteklega in začetku sedanjega stoletja, ampak ateizem, ki bo prinesel močnejše spremembe v družbene odnose.

S tem prizadevanji bo postopo-

ma, enako kot država, izumrla tudi vera, ostala bo samo družba socialističnih ljudi.

STVARNOST IN ILUZIJE

S sožitjem, ki ga hoče komunizem, bi naj vera postopoma in neopazno izginila. Zato čaka. Pri tem čakanju je zelo nestrpen. Čuti svojo časovnost in minljivost. Mudi se mu, ker se zaveda, da so mu dnevi štetí. Moti in razburja ga potrpežljivost Cerkve, ki se ji ne mudi, ni časovno omejena, ker vodi ljudi na poti v večnost. In tukaj je za komunizem bistvo, jedro problema: čas in večnost, večnost in čas. Večnost ima jamstvo zmage nad časovnostjo. Tega se v vsem trpljenju in potrpežljivosti zaveda tudi slovenska Cerkev.

Komunizem ni spremenil svoje ideologije niti ciljev, spremenil pa je svojo politiko do vere in Cerkve, ker so ga k temu prisilile življenjske razmere. To je spremenilo položaj Cerkve: Cerkev ni spremenila ali popustila v svojem nauku, slovenski škofijski sedeži in duhovniki učijo isto, kar so učili škofje Karlin, Tomažič ali Jeglič, Rožman in Vovk. Pod silo razmer se je spremenil samo način dela, ki se morda komu zdi preveč potrpežljiv, a nihče ne sme pozabiti, da ravno iz tega dela izhaja poroštvo zmagovalnega vstajenja. Zgodovina Cerkve nam to dokazuje v številnih primerih.

Avgust Horvat

spomini poročevavca iz Kristusovih časov

P. J. M. Heredia DJ — Fr. Kremžar

7. Jezero

Na povabilo bratov Jonov sva s Samuelom Ben Abia odpotovala k Genezareškemu jezeru. Okoli enajstih dopoldne sva bila na hribu Hatin, ki leži ob poti med Jeruzalemom in Magdalo. Težko bom kdaj pozabil lepi razgled, ki se mi je tukaj odprl. Proti vzhodu se razširja vodna gladina, vsa posejana z belimi jadrji, ki kakor galebi švigajo na vse strani.

Samuel si je pred sončnimi žarki z levico zasenčil oči, z desnico pa razkazoval:

„Genezareško morje...“

„Mislim sem,“ sem se začudil, „da se imenuje Tiberijsko morje.“

„Tako mu zdaj pravijo. Ampak njegovo pravo ime je ‘harfa’, kar pomeni beseda ‘Genezalet’, ker je po svoji obliki harfi podobno. Tukaj na podnožju hriba je Magdala. Tam na desni vidiš ono pogansko mesto, ki zastruplja te sinje vode. Imenuje se Tiberija, na čast rim-

skemu cesarju, kateri na žalost tlači del izvoljenega ljudstva. Na levi med hribi in morjem leži nad vse rodovitna Genezareška ravnina, po kateri nekateri tudi morje tako imenujejo. In malo bolj proti severu ali vidiš tisto malo naselje belih hiš?“

„Vidim.“

„Tisto je Betsajda Galilejska, ki ji tako pravimo, da jo ločimo od onele, ki jo vidiš bolj proti severu ob Jordanovem ustju in ki ji pravimo Betsajda Julijska. Ime Betsajda pomeni ‘Rižji dom’. Prva je na tej strani jezera, ona pa onstran reke. Med tole našo in ono pogansko Betsajdo lahko vidiš še tisto mesto ob jezeru. Tisto je Kafarnaum ali ‘Mesto to‘ažbe’.

„Kaj pa ono mesto med Kafarnaumom in Julijsko Betsajdo, ki ga zakriva drevje?“

„Tisto pa je Korozaín, to se pravi ‘Dežela Zinov’. Na oni strani jezera pod Basanskimi gorami je Ge-

raška dežela. Skoraj naravnost pred nama vidiš Gerazo. Bolj proti jugu je Gamala, ob Jordanovem izlivu pa Hippos.“

Kolikor niže sva prihajala, toliko huje je pritiskala vročina. Kakor bi prihajala v tropske kraje. To prekrasno jezero, ki ga v glavnem polnijo Jordanove vode, leži v globoki kotlini, kakih 230 metrov pod gladino Sredozemskega morja. Na njegovih bujno zelenih bregovih skoraj ne poznajo zime, kakor mi je pravil Samuel, in v njegovih, sicer ne malo slanih vodah je vse polno rib. Ribolov je poglavitni poklic obrežnih prebivalcev.

Na jezerskem obrežju mi je Samuel velel, naj se ozrem nazaj. Za hrbtom se je dvigalo veliko predgorje z razjedenimi vrhovi, ki so bili kakor visoki dimniki.

„S teh vrhov,“ je pravil Samuel, „prihrume v nižavo vetrovi ki silno razburkajo jezero, katero je zdaj tako mirno, ter povzročajo velike viharje.“

Skozi Magdalo in Betsajdo sva slednjič prišla v Kafarnaum, ravno prav za kosilo.

Mesto s kakimi petnajst tisoč prebivalci stoji deloma na obrežju, deloma pa se pritiska na gorske strmine. Hiša Simona Bar Jona stoji na majhni vzpetini. Ob vznožju te vzpetine se razširja pristanišče, kjer so zasidrane večje ladje, manjši ribiški čolni pa tiče na sipinah v pesku. Simonovo loči od bližnje Andrejeve hiše majhen nasad smokey.

Andrej je Simonov brat in rodovinski poglavar.

Pričakovali so naju. Že ob vhodu v mesto naju je sprejel Andrej, pred svojo čedno domačijo pa naju je pozdravil Simon. Izmed vseh hiš v Kafarnaumu sta se nama zdeli Simonova in Andrejeva najlepši. Saj sta ti dve družini tudi res precej premožni, kolikor pač morejo biti premožni — ribiči. Iskreni Simon Jona naju je takoj navdal z občutkom, da sva v njegovi hiši kakor doma.

„Sicer smo revni, rabi,“ mi je dejal Simon, „vendar vama rade volje postrežemo z vsem, kar premoremo. Bogatini iz velikih mest bi rekli, da nam marsičesa manjka.“

„Tvoja odkritosrčnost, Simon,“ sem ga prekinil, „in tvoja prisrčnost mi mnogo več veljata ko vse adobe je krasnih hiš, kjer kraljujejo le pokloni in goli videz.“

„No, to mi je pa res vseč,“ je odgovoril Simon. „S preprostimi ljudmi se človek kaj hitro sporazume. Tista pretirana vljudnost pa mi je zoprna. Le kar naprej stopi, rabi, pa tudi ti, Samuel! Odpočijta si pod temi senčnimi smokvami, dokler nam moja žena in njena mati ne pripravita kaj za pod zob.“

V gosti senci pod smokvami sva se zleknila v travo in pričakovala obeda, kar ni dolgo trajalo. Dva dekča sta po Simonovih navodilih po travi pred nama razgrnila preproge iz palminih listov — namesto namiznega prta. Potem so nam na čistem podnosu prinesli pečenega kozlička, v veliki kmečki skledi polno pečenih

rib ter veliko skodelo omake; v drugi posodi je bila solata z olivnim oljem, dalje kozji sir, olive, orehi, suhe smokve, datlji, krasno posušeno grozdje iz Kane; spet v drugi posodi je bil čisti med in cel kup hlebkov, ki so jih pravkar vzeli izpod žerjave. Simon me je prosil, naj blagoslovim te jedi, a sem to prepustil Samuelu. Pobožni Izraelec je zmolil en psalm, nato je stegnil roki nad jedili in jih blagoslovil. Ko je prelomil kruh, se je obed pričel. Kajpak nismo imeli drugih vilic ko vsak svoje prste. Omako smo zajemali tako, da je vsak svoj kos kruha namakal v isto skledo. Na najino prigovarjanje je prisedel tudi Simon in za njim še Andrej, ko je bil napojil najini živali in jima nametal suhe krme. V rogove nama je Simon natakalo engadijsko vino in skrbno pazil, da noben rog niti en hip ni ostal prazen. Med obedom smo le malo govorili. Ko pa je Samuel odmolil zahvalno molitev, smo se začeli pogovarjati. Razume se, da sem najprej povprašal o jezeru in ribolovu, ki je pač poklic teh častitih delavcev.

„Kako veliko je jezero?“ sem vprašal Simona.

„S pravim vetrom,“ je povedal, „sem v po drugi uri priplul iz Betsajde Julijske v Hippos; tu je jezero najdaljše.“

„Iz Magdale v Gerazo pa ni več ko tri četrt ure,“ je pristavil Andrej.

Iz tega sem naglo preračunal, da jezero po dolgem nima več ko 21 kilometrov, počez pa na najširšem kraju ne več ko 9 kilometrov.

„Najbrž poznaš vsako ped jezera?“

„Pomisli, rabi,“ mi je odgovoril Andrej. „Rodil sem se v Betsajdi in sem poslej bil neprestano v čolnu, pa imam že petinštirideset let. A Simon, ki jih ima le štiriinštrideset in je najmlajši v rodovini, je jezero prebrodil precej večkrat ko jaz... Od sile delaven in neugnan je.“

„Res, ni ga kotička v jezeru ki bi ga ne poznal,“ se je v poklicnem ponosu pohvalil Simon. „Dobro znam plavati in se prav globoko potapljam. Bog ve, kolikokrat sem že preplaval jezero! Natanko poznam kraje, kjer je najboljši ribolov.“

„Ali je dosti rib?“

„Tisto pa, kakor čas nanese,“ je spregovoril Andrej. „So časi, ko je ribolov prav izdaten, včasih pa ne ujameš ribice, čeprav pretakneš vse jezero.“

„Koliko rib ste največ ujeli eno noč?“

„Z velikimi ladjami nas navadno gre po šest mož. Kadar je ribolov prav dober, lahko vsak napolni po en takšen koš.“ Simon mi je pokazal srednje veliko košaro.

„Najobilnejši ribolov, kar ga pomnim in kakor se spominjajo najstarejši ribiči, ni bil večji ko dvajst košev v največji ladji,“ je pravil Andrej. „So pa noči, kakor sem dejal, ko prav nič ne ujamemo, najsi še tako brodim, po jezeru. Če ni rib, jih pa ni! Tako mine po več dni, preden se po malem spet začne.“

Náš pogovor so zmotili trije možaki, ki so nas prišli obiskat. Simon

mi jih je predstavil: kakih 22 let stari mladenič Janez Zebedej, njegov starejši brat Jakob in Filip iz Betsajde. Da sta Simon in Janez velika prijatelja, sem posnel iz Simonovih besed, ko mi je dejal:

„Rabi, Janezek pravi, naj te povprašam kaj o razpršenih Judih. Slišal je, da si prišel prav od daleč, pa bi rad kaj zvedel o tistih naših bratih ki živijo v sredi poganškega sveta.“

„Prav rad povem tisto malo do- brega, kar o njih vem,“ sem odgovoril. „Mi, ki živimo zunaj Palestine, smo v drugačnem svetu, kakor si prav povedal, Simon. Kupčija in sama kupčija — to je edino, kar nam je mar.“

„Kako?“ je zaskrbelo Janeza. „Ali se naši razpršeni bratje ne držijo več šega in navad naših očetov? So mar pozabili obljubo, ki jih je Jahve dal Izraelu? Ali ne soglašajo s postavo in svetim templjem?“

„Če hočem po pravici govoriti, Janez, moram reči, da velikanska večina misli zgolj na dobiček. Vendar pa v srcu vsakega Izraelca nikoli ne umrje misel, 'da mora Odrešenik priti odrešiti Izraela iz stiske, v kateri živi'... Najsi se držijo po- stave ali ne, najsi so pozabili na tempelj, v srcu jim zmeraj živi upanje, da pride drugi Juda Makabejec, ki bo vodil Izraelove vojske in ga rešil rimskih zatiralcev. A to upanje živi samo v srcih, ker nikoli nobeden ne izusti besedice, katero bi ne- obrezanci mogli razumeti češ da je bila izrečena proti Rimu.“

„Prav tako počenjajo tukaj ve- liki duhovniki in njihova tovarišija. Z Rimom barantajo ter tem vsiljiv- cem popuščajo in le popuščajo, le da lahko ostanejo na svojih mestih in še naprej izžemajo ljudstvo!“ se je razvnel Simon. „Mi pa, zlasti, kar nas je Galilejcev, ne pričakujemo zgolj premogočnega kneza, da pride z mečem v roki, marveč se tudi sami vneto pripravljamo. Jaz imam spravljena že dva meča, da ju zavihtim, ko pride čas. Ko bi se vsa- kdo izmed nas oborožil z mečem, bi nas bilo kmalu za en bataljon, po- tem za dva, potem sto. In Rimljani bi imeli dosti opraviti, če bi hoteli ostati v naši deželi. Saj je rekel že Janez Krstnik 'ki je gotovo velik prerok, da 'se nebeško kraljestvo približuje'. To se pravi, da je že med nami kralj, ki naj vodi Izraela.“

Nisem si mogel pomagati: tale neugnani ribič se mi je zares priku- pil, dasi sem se na tihem smejal njegovim pripravam, ko pa sem od blizu poznal vso rimsko moč. Na tihem sem si mislil: Le kaj bo počel tisti kralj s to peščico Galilejcev, ki imajo po dva meča, ko se sreča s cesarjevimi legijami! Rekel pa ni- sem nič.

„Tudi jaz mislim, da je ta kralj že blizu,“ se je oglasil Janez. „So- dim pa, da za svojo zmago ne bo potreboval naših mečev. Rimska sila je neizmerna, njegove legije so silne in močne.“

Bo še

ZLATO VEČNEGA JUDA

Hugo Wast

V to resnico človek lahko veruje, ne da bi veroval v Boga. Ne more pa za njeno uresničenje delati, ne da bi obenem delal za ponižanje in odstranitev Kristusa, edine trdnjave, ki se upira oblasti Izraela, čigar čudno ime vsebuje vso judovsko zgodovino in judovsko poslanstvo: „Izrael, tisti, ki se bori z Bogom.“

Za bančnikovo hišo je bil 14. nizan dan zmagoslavja. To je bil dan, ko se je Blumen polastil vajeti v Kahu.

To se je zgodilo v letu 1910.

Zaharija Blumen je imel tri in šestdeset let in ga je ponos kar razganjal, zakaj prav pri tisti volitvi, ko so njega mazilili za roša, so Mauricia Kohena imenovali samo za šenaša, tajnika.

Mislil je, da bo zdaj svojemu nasprotniku lahko poplačal vsa ponižanja, ki jih je moral pretrpeti zaradi njega in njegove žene.

Ni verjel niti pol besedice tistega, kar mu je sam Mauricio dejal na

večer pred volitvijo: „Boš roš v Kahu, ker te bom jaz dal po svojih prijateljih izvoliti, da ti pokažem svoje spoštovanje.“

Zaharija ni Mauriciu tega nič zameril, ker si ni niti mislil, da bi ta kot tajnik mogel držati na vajetih roša in celo Kahal

Ni vedel, da je Kohen vrgel oči na mladega Zaharija Blumen, edinega bančnikovega sina, katerega je namenil svoji edini hčeri Tamari, da bi tako pod eno streho združil najvplivnejši in najmogočnejši judovski rodbini ob Río de la Plata.

Mreže za ta posel je spretno razpredla Sara in Zaharija Blumen mlajši, ki je bil priden, zdaj triinštajsetleten fant, in se je do ušes zaljubil v Tamaro.

Na dan po volitvah je stari Blumen poklical sina in mu govoril z navdušenjem, ki je bilo vredno sina-gorge:

„Ali veš, sin moj, da samo duše Judov izvirajo od prvega človeka?“

„Kdo pravi to, oče?“

„Talmud... In veš da je bil svet ustvarjen samo zaradi Izraela?“

„Kdo pa pravi to?“

„Tudi Talmud. To stoji v poglavju Berešit rebbi, v prvem odstavku.“

Fant je pomežiknil na eno oko in počasi izpregovoril:

„Edino, česar do zdaj nisem vedel, je, da si ti tako moder, oče. Kaj se morda učiš za velikega rabina?“

„Od včera sem roš Velikega kahala... Poslušaj, sin moj.“

Zaharija je zazelhal.

„Premoženje, ki ga imajo drugi ljudje, v resnici pripada Judom.“

Zaharija je zehal naprej.

„To tudi trdi talmud?“

„Da, in sicer s temile besedami: lastnina Nejudova je kakor zapuščena hiša. Njen pravi gospodar je prvi Jud, ki se je polasti.“

„Hm,“ se je norčeval fant, „sko-da le, da sta poleg talmuda na svetu še kazenski zakonik in policija.“

Bančnik mu je s svojo roko velel, naj molči.

„Ni važno, kaj pravijo krščanski zakoniki, ne, kaj misli policija. Danes ljudi našega plemena ni več kakor en sam odstotek vseh ljudi na zemlji toda v naši lasti je več kakor petdeset odstotkov vsega premoženja bogastva na svetu. To ni dovolj. Potrebujemo še drugo polovico in dobili jo bomo. Jaz ne bom čakal tega dne, ti pa ga boš. Razlagalci Zoharja, knjige sijaja, napovedujejo to v šest in šestdesetih letih.“

„1966? Pššš. Prestar bom takrat. Ali se ne bi mogli zadovoljiti kar s tisto polovico, ki jo že imamo?“

Zaharija je bil tako besen da bi mu skoraj zakričal: pes!

Toda premagal se je in učil svojega dediča dalje:

„Na dnu naše duše so štiri strasti... Poslušaj me dobro, in če bom zaradi katere od teh strasti v tebi, žal, moral misliti, da nisi moj sin in da je tvoja mati imela zveze z gojimi...“

Mladi Zaharija je poznal trdo besedo iz talmuda, ki pravi goj vsakemu Nejudu, zlasti kristjanu.

„In kakšne so te strasti, oče?“

„Neizmerno vladohlepje, nenasitljiv pohlep, večna zamerljivost in neizbriso sovraštvo.“

„Oče, lahko verjameš, da je ma-ma svetnica.“

„Sin moj to se pravi, da čutiš v sebi ta štiri gonila judovske duše.“

„Ne, ata, ne čutim prav nobene-ga.“

Stari se je popraskal po tilniku.

„Nič zato: pri dvajsetih letih sem tudi jaz prav tako malo čutil, kakor vedel. Poslušaj pazljivo: teženje, da bi vladal svetu, pohlep po tem, da bi spravil podse vsa bogastva zemlje, zamera proti gojimom in sovraštvo do Kristusa...“

Zdelo se je, da je stari zrasel in njegov glas je zvenel pošastno:

„Oče...“

„Sedi in poslušaj! Eno samo sredstvo je, s katerim boš utelesil vse te štiri strasti: polastiti se zlata na

svetu, vsega zlata. Razumi me dobro, zakaj te besede so moj testament: zlato v kovini, zveneče zlato. Kar ostane, lahko pustimo gojimom, kajti tisti dan, ko bomo imeli v rokah zlato, ne bodo oni imeli ničesar, pa naj tudi obdrže vse drugo.“

„Kako to?“ je vzkliknil Zaharija osuplo. „Ne hiše, ne polja, ne posestva ne tovarne kaj vse to ni bogastvo vredno nas Judov?“

„Nič tega ni bogastvo, če bo zlato v naših rokah.“

„Razloži, ata, to me zanima.“

„Bom, toda molči o tem, kajti to je skrivnost Velikega kahala. Za osvojitve sveta ne bomo rabili meča, marveč knjigo.“

„Kakšno knjigo? Talmud?“

„Ne, sin moj,“ je odgovoril s težavo bančnik. „Talmuda gojimi ne bero. Knjiga ki jo bero je: Politična ekonomija. V tej knjigi je poglavje, ki je mojstrovina našega duha. Tisto poglavje, ki obravnava denar, zlasti denar, ki smo vero vanj pridigovali po vseučiliščih in dosegli, da so jo sprejeli oblastniki in ljudstva.“

Mladi Blumen je ob teh besedah komaj prikril začudenje. Kako si oče upa trditi, da so klasična načela o denarstvu judovski nauk?

Stari je dvignil roko. Ni bil knjižni človek, toda imel je odličen čut za finančna vprašanja.

„Politična ekonomija je bila krščanska znanost, dokler je učila, da je delo človekov ponos in podlaga za vse bogastvo. Danes je to naša znanost, kajti naši učenjaki so jo spre-

menili in porabili za to, da so v gojimove možgane vlili nauk, ki je všeč nam: 'Delo je menjalna vrednota. Vsak zdrav denar mora imeti zlato podlago.' In kakor nimaš trgovine, kateri ne bi bil podlaga denar, tako nimaš trgovine, ki bi ji ne bilo za podlago — zlato. Če se bomo polastili zlata, bomo obvladovali svetovno trgovino.“

Umolknil je, da bi se pomiril. Fant ga je osuplo gledal.

Potem je starec nadaljeval:

„Neskončno lažje je polastiti se zlata kakor pa polovice vsega bogastva. Kajti zlata na svetu ni več kakor za deset tisoč milijonov, drugega premoženja pa je za devetdeset tisoč milijonov. Toda če bi vladarji in ljudstva nehala verovati v zlato, bi ne bilo dovolj, če se ga polastimo. Zato morajo naš nauk o denarstvu poučevati na vseučiliščih, da bodo ljudje verovali v zlato, in naši bančniki morajo kopičiti zaloge zlata v svojih blagajnah. Če bo tako, bomo — kakor pravi Zohar — prej kakor v sedemdesetih letih osvojili svet brez vojska in brez orožja.“

Med zastori se je v sobo že p'azila noč in salon se je temnil.

Stari je vstal.

Na vratih se je obrnil, štel nekaj na prste in dejal še enkrat: „Pomni! štiri strasti: ena je vladohlepje, ena pohlep, ena zamera, ena sovraštvo.“

Mladi Zaharija se je v mislih izpraševal, če je njegova duša res judovska, zakaj edino, kar ga je ta

trenutek prevzemalo je bila ljubezen do Tamare Kohenove.

Ne stari Zaharija ne njegova žena nista o tem nič vedela. Kohenovi so svoje mreže skrivali, da bi fanta lažje ujeli. Toda oče Zaharija je sovražil spomine na paraguajsko vojsko. Mlada Tamara pa je bila pravo utelešenje nesramne vdove, ki mu je bila nekdanj povedala zgodbo o Ruti in mu pljunila v obraz.

Ko je zvedel, da hodi sin z njo, ga je pograbila silovita jeza. Zagrozil mu je, da ga bo preklel do petega rodu in, kar mu je bilo še hujše, da bo pometal v morje vse svoje imetje, da sin ne bo podedoval po njem niti centava. In dolge tedne nista ne on ne mati spregovorila s fantom besede, niti pogledala ga nista.

Kako se ne bi človek jezil, če je pa ta ljubezen prekrižala načrt, ki ga je stari Zaharia gojil že dolgo.

Čeprav so Blumenovi bili na skrivaj ponosni, da so Judje, so vendar želeli sina oženiti s krščanskim dekletom, da bi tako dobili vstop v visoko mestno družbo.

Ta družba jih je sicer trpela in jih je skoraj oboževala zaradi njihovih milijonov toda v njenih poklonih je bilo lahko zaslutiti slabo skrit prezir: Judje!

Velika zmaga za njegovo ljudstvo bi bila, če bi Zaharija Blumen oženil sina s krščanskim bogatim dekletom, tudi če bi ga moral dati zato krstiti.

Blumena sta imela izbrano Marto Adalidovo, mlajšo hčerko tistega

Adalida, čigar premoženje je predavnimi leti kupil v Kahalu in ki ga je zdaj držal v rokah z neizpodbitnimi vknjižbami.

Staremu Adalidu je bilo vseč in prav, da bi dal hčerko edinemu dediču svojega glavnega upnika. Ta pa bi se lahko odrekel milijonom Tamare Kohenove, saj je sloves Marte Adalidove blestel po vsej Argentini.

Šest mesecev je trajala bitka, šest dolgih mesecev, med katerimi bi bil mladi Zaharija skoraj naredil to ali ono neumnost: šlo mu je po glavi, da bi se na skrivaj poročil s Tamaro, da bi pobegnili v Evropo, da bi si pognal kroglo v glavo.

A ni naredil ničesar od tega trojega. In nazadnje sporočil očetu, da ga vse skupaj nič ne briga. Odrekel se je Tamari in z njo dediščini po Kohenovih. Dal se je krstiti in malo za tem ga je buenosaireski nadškof zvezal z Marto Adalidovo.

Dolgo so ljudje še pomnili bleščavi ples, ki so ga tisti večer priredili Adalidovi.

Zaharija Blumen, ognjevit navdušeni tast, je užival dvojno zmagoslavje: Prvo je bilo v tem, da je stopil v sorodstvo s tako odlično hišo, drugo pa, ko je na gospeh, pokritih s pristnimi biseri in najdražjim okrasjem opazoval, kako raste v argentinskih ljudeh razuzdana ljubezen do razkošja...

Kahalova politika je bila v tem, da je v kristjanih netil nečimrnost in napuh, in jih tako silil, da so se spuščali v nore špekulacije. To je bilo brezno, ki je požiralo največja imetja.

Toda na plesu v Adalidovih salonih se ni nihče menil za nevesto.

Kraljica prireditve je bila Tamara Kohenova, ki je vlekla nase vse poglede in nasičevala vso radovednost z ljubko, maščevalno nebrižnostjo.

Zakaj so ji oči tako čudno gorele in zakaj je bil njen smeh tako nenavaden in nesramen?

To vse je bilo po načrtih sinagoge.

Mauricio je sklical Kahal in Beth din ter vpričo vseh judovskih brad obtožil roša Zaharija Blumenega in njegovega sina, da sta odpadnika, ker sta se spreobrnila k zasovraženi veri v Križanega.

Povedal je pod skrivnostjo, ki veže vse obrede pri obeh sodiščih, da je njegova lepa Tamara postala žrtev grde izdaje.

„Vi bratje iz Buenos Airesa, veste, da je poroka Juda s krščanskim dekletom v božjih očeh nekaj ničvrednega in poniževalnega, zakaj to je zveza plemenitega bitja z neplemenitim kakor zveza s kozo ali oslico.“

Talmud nam pripoveduje, kaj se je zgodilo velikemu rabinu Benu Siru, velikemu prijatelju Nabuhodonozorjevemu v času babilonske sužnosti. Kralj ga je hotel poplačati in mu je ponudil roke svoje hčere. Rabin pa mu je ponosno odgovoril: 'Kralj, vedi, da sem človek, ne žival!' Zato Zohar prepoveduje Judom, da bi se ženili s krščanskimi ženskami, ki so, kakor pravi Jeremija, razbiti vodnjaki, ki ne držijo vode, Judinje pa so studenci živih vodí. In

rabin Josse pravi o istem Zoharju, da je to eden izmed treh grehov, po katerih se človek oddalji od Svegatega, blagoslovljeno bodi njegovo ime.

Raztrgal bom svoja oblačila in prosil, da vzamete Zahariju Blumenega časti roša in razglasite nad njim in nad njegovim sinom izobčenje po herenu in da ju izženete iz sinagoge vse do dne Antikristovega, ko bo Sveti, blagoslovljeno bodi njegovo ime, prijel zemljo kakor ogle plašča in bo z nje stresel brezbožnike, kakor streseš prah z oblačila.“

Semošev govor je na zbor močno učinkoval.

Blumen je vstal, da bi se mu postavil po robu s spretnostjo in prevejenostjo, vredno rabina.

„Bratje v Izraelu! To, kar jé blebetal ta človek, je najpodlejša spletkarja na svetu. In kar sva storila midva, sin, ko se je dal krstiti, da bi se poročil s krščanskim dekletom, jaz pa ko sem to dovolil, to nam vendar zapoveduje naša Postava.“

„Bogokletstvo!“

„Poslušajte. Veste, da judovstva ni moči uničiti, da je trdno, neminljivo kakor barva kože. Kajti judovstvo ni vera brez določenega naroda, edinega in pravega, ki ga je dal iz rok Večni, blagoslovljeno bodi njegovo ime. Zakaj Judje ne pošiljamo po svetu misijonarjev kakor gojimi? Ker vemo, da se noben spreobrnjenec ne bo spremenil v Juda. Prav tako tudi vemo, da je na svetu na milijone Judov, ki so na videz odpadli od svoje vere, pa so vendar tako čisti in zvesti Judje kakor

najmodrejši rabin. Spomnite se našega Maimonidesa, ki je postal mohamedanec!“

„Bogokletstvo že v drugo!“

Poslušajte potrpežljivo! Tako ne pravim jaz, marveč Knjiga, ki je tisočkrat sveta.“

Potegnil je iz žepa nekaj napi-sanega in prebral določilo iz Tal-muda:

„Človek mora biti zvit zaradi strahu božjega.“

Na mrmranje, ki je nastalo po teh besedah je prebral še dostavek iz knjige rabina Bena Ašerja:

„Judu je dovoljeno varati mali-kovalce s tem, da jih prepriča, da je postal kristjan.“ — „Spominjaj-te se, bratje iz Kahala, iz Beth dina in iz sinagoge, praznika Jom Kipur-ja, ki nas enkrat v letu razveže sle-herne prisege in reši vsake obljube. Čemu naj služi to odpuščanje in raz-veza, če ne smemo z obljubami sle-pariti kristjanov.“

Iz listov, ki jih je roš razgri-njal, je bilo videti, da se je za boj pripravil.

Salomoni in Leviji in Abrahami, ki so ga poslušali v klopih na de-sni, so si gladili brade.

Toda Jakobi in Aroni in Mojzesi in Davidi in Eleazarji so srdito raz-grajali:

„Bogokletstvo. Uboga Tamara!“

Zaharija je pogledal v svoje liste in z višine svojega dostojanstva na zbor vrgel vznesene besede:

„Pohujšali smo gojime s tem, da smo jim vzbudili ljubezen do razko-

šja, ki si ga ne morejo privoščiti drugače, kakor da jim posojamo de-nar mi. Komaj peščica nas je, toda nihče ni tako mogočen kakor mi, zakaj v svojih rokah imamo denar-no moč, proti kateri se ne more bo-jevati nobena vlada, pa naj se ime-nuje tudi Napoleon. V Buenos Aire-su pa, bratje moji, ni nihče mojega rodu naredil več kakor jaz, niti ni dosegel vsaj polovice tega, kar sem dosegel jaz. In takemu človeku bo-kaj očital in ga tožil in zahteval, da naj nad njim razglasite heren?“

Zaharija je po vznemirjenju med svojimi somišljeniki čutil, da je igro dobil. Vsaj zdelo se mu je tako.

Toda njegov neizprosni sovraž-nik, stari Mauricio, je vstal s krva-vimi očmi, se odkašljal in začel:

„Boga si preklinjal, roš, in za-sluziš smrt! Medtem ko mi uničuje-mo vsako sled o kakem naravnem plemstvu, da bi povzdigovali pleme-nitost zlata, nas ti, roš izdajaš s tem, ko se rineš v plemiško rodbino. Mi med narodi izpodkopavamo ugled gojimskim duhovnom, tvoj sin, roš, pa se daje krstiti po škofu. In ti greš škofu poljubljat prstan. Mi se trudimo, da bi uničili Kristusa in njegova znamenja, ti pa se hodiš z rodbino razkazovat po krščanskih svetiščih. Res, začela se je skrivna ost hudobije. Toda leta preganjanja za izraelsko ljudstvo se bližajo kon-cu in konec se bliža zmagoslavju Ri-ma. Rim je kip preroka Danijela. Njegove železne noge stoje na lon-čenih stopalih. Kamen, ki bo pridr-vel po kdove kateri poti, bo kip

spodbil in ga prevrnil. Ta kamen bo Kralj sionske krvi, Antikrist, ki se bo rodil kmalu. Oznanjal ga bo krščanski škof, ki bo odpadel od svoje vere, da bi bil oznanjevalec Antikristov. Če moreš ti, roš, potrditi, da je škof, ki je krstil tvojega sina, odpadnik, bi ti lahko prizanesli. Če ne pa zaslužiš smrt po herenu.“

Zaharija Blumen je molčal. Vsi njegovi nasprotniki so vstali, tulili in trgali svoja oblačila s tenki mi rezili, ki so parala samo šive brez posebne škode: „Heren, heren!“

Mauricio Kohen je dobil igro.

Zaharija se je prestrašil in pobegnil iz sinagoge. Čutil je vso pot, kako mu okrog tršatih nog opleta jo škrici kaftana.

Kaha!, ki ga je vodil drugi roš, je glasoval, da izženo očeta in sina.

Ugasnili so štiri sveče, ki so bile prižgane na oltarju, da so se med prekletjem kadile in zatrobili na sofar, ovnov rog, ki ga imajo samo za take priložnosti. In veliki rabin je izrekel besede, ki človeka za zmeraj izključijo iz judovske skupnosti:

„Po moči in oblasti, ki jo ima sveta beseda, obsojamo, preklinjamo in izobčujemo v imenu Boga in Kahala, v imenu šeststotrinajstih členov Postave, shranjene v svetih knjigah, ga preklinjamo s herenom, s katerim je Jezus iz Narvina preklel Jeriho; je Elizej preklel otroke; je Zazac preklel Moraza... z vsemi kletvami, sodbami in zarotitvami, kar so jih izrekli naši očetje od Mojzesa naprej in v imenu božjem,

ki šteje dva in štirideset črk. Naj bo preklet po moči vseh serafinov, angelov in nadangelov, ki služijo Bogu.

Rodil se je v mesecu nizanu, v katerem vlada nadangel Uriel. Naj bo preklet po tem nadangelu in po vseh angelih, ki so mu pokorni.

Naj ga preganjajo nesreče! Veliki Bog, kaznuj ga! Veliki Bog, pogubi ga! Veliki Bog, uniči ga! Naj ga vsi duhovi obsedejo! In naj umrje nadadne smrti prej, ko bo mesec dni.

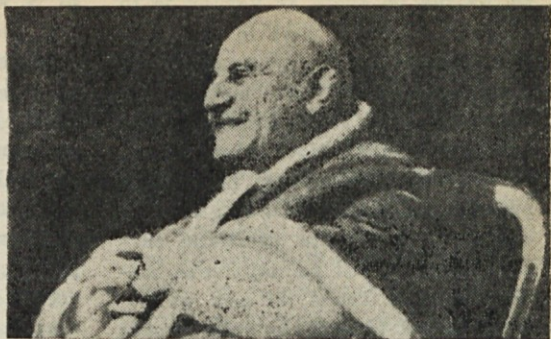
Naj ga Bog kaznuje z jetiko, božjastjo, blaznostjo in zlatenico! Naj si prebode prsi z lastnim mečem in naj se mu polomijo puščice! Naj pade nanj globoka tema in obup do konca! Naj ga prekletstvo ovija kakor plašč in naj se sam pogubi! In Bog mu ne bo nikdar odpustil. In njegovo ime bo izbrisano s prostora, ki je med nebom in zemljo. In za zmeraj naj bo vržen iz potomstva Izraelovega.

Vi pa, ki se bojite Boga, živite v miru in Bog naj vas blagoslavlja!“

Tako je na začetnika argentinske veje Blumenov padla kletev njegovega ljudstva. To je bilo leta 1910, ko je stari Blumen imel tri in šestdeset let.

Zdelo se je, da se je kletev izpolnila, zakaj še to leto je Zaharija Blumen umrl. A prav tako se je zgodilo njegovemu zmagovitemu sovražniku Kohenu čez nekaj mesecev. Kohen je zapustil dva otroka: Tamaro, ki je štela dvajset let in petletnega Mauricia, poleg vdove Sare.

Bo še

JEZUS MARIJA, JOŽEF

Oh ta mise! se mi zdi nesmiselna. Zdi se, da je Bog prav iz kakšnega posebnega namena najbolj nežno in materinsko skrbel zame, me izvlekel iz tolikih težav ter me s pomočjo tisoč milosti privlekel prav v Rim. Sicer ne razumem neizrekljive nežnosti svojega dobrega Učenika. Nekako prisiliti se moram, da bi veroval da mi celo po vsem tem hoče vzeti življenje. In vendar nič ni zanj bolj lahko. Ali morda potrebuje mojega dela? Ali mi je obljubil toliko let življenja? Kdo sem, da bi trdil da poznam njegove načrte? Ali je sicer s svetim Alojzijem, svetim Stanislavom, s svetim Janezom Berchmansom drugače naredil?

O Gospod, naredi z menoj, kar hočeš; tudi smrt sprejemem popolnoma zadovoljen, ker ti je tako všeč. Sicer pa ti bodi središče, strnitev in končni cilj vseh mojih idealov. Toda

vsaj umrjem naj v tvoji svetilbezni! Moči, ki si mi jih dal, da bi te hvalil in si prizadeval za ljubezen do tebe na zemlji, bom ohranil, da bi te še bolj goreče ljubil in hvalil v nebesih.

Po drugi strani pa naj mi mise! na smrt, ki je morda že blizu, pomaga, da se bom navzel bolj trdnih misli. Proč s samoljubjem, častihlenostmi in nečimrnostjo. Smrt kosi, smrt kosi, pa naj bi se ukvarjal s takimi malenkostmi?

7. „Semel mori, post hoc autem judicium — Enkrat umreti — nato pa sodba“ (Hebr 9, 27). Čeprav bi bil papež, kadar se bom prikazal pred božjim Sodnikom in bi moje ime izgovarjale in častile vse ustnice in bi bilo vklesano v vse marmore. kaj sem jaz? Velika stvar! Ne prikopljem se do tega, da bi veroval, kako se bo moral moj Jezus, ki danes ravna z menoj s tolikim zaupanjem in dobroto, nekoč prikazati pred menoj z obrazom, ki bo žarel od božje je-

ze, da me bo sodil. In vendar je to eden izmed členov vere in jaz verujem. In kakšna bo njegova sodba? Tista besedica ob času molka, tisti nekoliko zlobni izraz, tista nekoliko dvorljiva kretanja, tisti bežen pogled, tista določena učenjaška hoja, tista preveč študirana opreznost glede poteze (pri igri) tista pretirano snazna obleka, čevlji po najnovejši modi, drobtinice kruha, ki sem ga pojedel iz požrešnosti, in da je skoraj nezaznat en vzgib nevoščljivosti, ki se kot nekak odtенок razliva po mislih, v oblake zidani gradovi, raztresenosti v vseh verskih vajah, celo najbolj nepomembnih, vse to bo spet prineseno na dan. In kaj bo s hujšimi pregreški?

Moj Bog, kakšno osramočenje za mojo dušo! In časti, sloves izobrazene osebe, pa če hočeš: goreče, svete, kakšno vrednost bo to takrat imelo? Kako bo Sodnik gledal na doktorate, krasne razprave, nečimrno izobrazbo itd.? O moj Bog, daj, da bom danes deležen nekoliko tvoje božje luči, da bom v svojih stvarih razločil slaboten del in ga očistil. Odpri mi oči, da ne bo izpred oči ušlo prav nič od tega, četudi bi bilo nezaznatno, kar nekoč ne bo ušlo izpred tvoje luči. „Domine, illumina oculos meos ne umquam obdormiam in morte — Gospod, razsvetli mi oči, da nikdar ne zaspijem v smrti“ (Ps 12, 5)!

8. Krogla iz najčistejšega kristala, ki ga sončna luč obseva, mi nudi idejo o čistosti duhovniškega srca. Moja duša mora biti kot zrcalo,

v katerem odseva podoba angelov, presvete Device Marije, Jezusa Kristusa. Če zrcalo otemni — čeprav le nalahno — zaslužim, da me razbijejo na koščke in vržejo med umazane smeti. Kakšno zrcalo sem? Oh, kako je svet grd, kolikšna gnusoba, kakšna umazanost! V letu vojaškega življenja sem ga dobro otipal z roko. Oh, kako je vojska studenec, odkoder teče gniloba, da poplavlja mesta. Kdo se reši iz te blatne poplave, če mu Bog ne pomaga?

Zahvalim se ti, o moj Bog, da si me obvaroval tolike pokvarjenosti; to je ena izmed največjih mišlosti, za katero ti bom vse življenje hvaležen.

Nisem verjel, da bi se mogel človek, ki ima pamet, tako ponižati. In vendar je to dejstvo; in danes se mi zdi, da kljub svoji majhni skušnji morem reči, da več kot polovica moških za kako dobo življenja postanejo nesramne živali. In duhovniki? Moj Bog, trepetam ob misli, da jih tudi med njimi ni malo, ki skrunijo sveto neizbrisno znamenje mašniškega posvečenja.

Danes se ničemur več ne čudim; določene zgodbe ne napravljajo več vtisa. Vse je razloženo. Ne znam pa razložiti, kako vendar moreš ti, o prečisti Jezus, ki se paseš med ličjami, prenašati tolikšno podlost celo pri svojih služabnikih, se dati njim v roke, bivati v njihovem srcu, ne da bi jih v trenutku kaznoval.

Moj Gospod Jezus, tresem se tudi zase. „Ceciderunt stellae de coelo

et ego pulvis quid presumo? Zvezde neba so padle (pr. Raz 6,13), in kaj si domišljam jaz, ki sem prah?“

Odslej hočem biti tudi glede tega bolj tankovesten, čeprav bi si s tem nakopal vsa zasmehovanja sveta. Da se ne bi lotil nečistega razmišljanja, mislim, da je primerno kar najmanjkrat ali skoraj nikoli razmišljevati niti o čistosti ne. „Habemus thesaurum istum in vasis fictilibus — Imamo pa ta zaklad v prstenih posodah“ (2 Kor 4, 7). In kako se ne bi moral tresti, „Nec caro mea aenea est — Ni moje meso iz brona“ (pr. Job , 12).

Obnovim vse sklepe, ki sem jih glede tega naredil v preteklih duhovnih vajah in jih imam zapisane; presveti Devici Mariji, Materi prečisti, izjavljam, da jih hočem za vsako ceno spo'njevati.

9. Pozdravljen, o Kristus Kralj! Ti me vabiš, naj bojujem tvoje boje; in jaz niti minute časa ne bom za pravil; z navdušenjem svojih dvajsetih let in s tvojo milostjo se samozavestno vpišem v vrste tvojih prostovoljcev. Tvoji službi se posvetim za življenje in za smrt. Ti mi daj svoj križ za znamenje in za orožje v vojski. S stegnjeno desnico na tem nepremagljivem orožju ti dam slovesno besedo in ti z vsem poletom svojega mladeniškega srca prisegam brezpogojno zvestobo do smrti. Tako kot služabnik, ki si ga ti ustvaril, oblečem tvojo obleko, postanem vojak, si opašem tvoj meč se s ponosom imenujem Kristusov vitez. Daj mi vojaško srce, viteški pogum, o

Jezus, in bom vedno s teboj v življenjskih trpkostih, žrtvah, nevarnih tveganjih, bojih, s teboj bom v zmagi. In ker se zame še ni oglasil znak za boj, me ti, medtem ko sem v šotorih in čakam na svoj čas, vadi s tvojimi svetlimi zgledi, da se bom spravil na prve poskušnje z notranjimi sovražniki. Toliko jih je, o Jezus, in nespravljivi so. Zlasti enega imam, ki je udeležen pri vseh; neugnan je in zvit in mi stoji vedno na tilniku; hlini se, da hoče mir, in me zasmehuje, kadar ga imam; poniža se, da bi se pogodil z menoj; preganja me celo v mojih dobrih dejanjih.

Gospod Jezus, ti veš zanj: to je samoljubje, duh napuha, domišljavosti, nečimrnosti. O da bi se ga mogel odkrižati enkrat za vselej, ali da bi ga, če mi to ni mogoče, vsaj pod seboj imel, tako bi bil bolj prost pri svojih podvigih in bi z vrlimi vojaški mogel teči na pomoč tistim, ki na predoru branijo tvojo sveto stvar, in s teboj prepevati hvalospev zveličanja.

10. Kadar mislim na ponižanja božje Besede, na veličino Marijino, ki je plačilo za ponižnost, na Jezusovo življenje prvih trideset let, pa mislim na svoje primere, me je sram in sem brez besede. Ko sem se ta večer spominjal svetopisemskih besed: „Et erat subditus illis — In jima je bil pokoren“ (Lk 2, 51), sem v pogovoru s Srcem mladega Jezusa v Jožefovi delavnici čutil, da so se oči napolnile s solzami; in sem jokal kot otrok.

UVODNIK	1	Na pragu novega leta
ZA LETO VERE	13	Naša vera
BOGOSLUŽJE	15	Molitveni namen
	22	Glavne značilnosti v liturgični obnovi
	26	Moderni slovenski cerkveni umetniki
IZSELJ. PROBLEMI	2	Pogledi na našo usodo
KOMUNIZEM, VERA IN ŽIVLJENJE V SLOVENIJI	46	Vera in politika
CERKEV V SVETU	18	Veliki in mali
VZORI IN DOGODKI	9	Povest duše
	45	Ob 100-letnici Baragove smrti
	61	Iz dnevnika Janeza XXIII.
V DRUŽINI	4	Nesoglasja
	5	Mož, vzpodbujaj svojo ženo
	6	Očetovi zapiski
	7	„Že zopet pridiga...“
FANTJE IN DEKLETA	35	Gradimo Slovenijo v svetu
	37	Mladinska pošta
	39	Dnevnik Ane Marije
	41	Kaj naj berem,
	43	Danijelove zgodbe
SPOMINI	50	Poročevalec iz Kristusovih časov
ROMAN	54	Zlato večnega Juda
NOVICE	30	Med nami v Argentini
	33	Iz Slovenije

NAROČNINA: Zaradi povišanih stroškov v tiskarni je celoletna naročnina v Argentini in obmejnih državah 2.100.— pesov; v ZDA in v Kanadi 7 dolarjev; v Avstriji 125 šilingov; v Italiji 2.800.— lir; drugje protivrednost dolarja.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV: Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI:

Argentina: Dušnopastirska pisarna, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.

Slovenska pis., Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA.

Kanada: Ivan Marn, 131 Treeview Drive, Toronto 14, Ont., Canada.

Trst: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

Italija: Zora Piščanc, Riva Piazzutta 18, Italia.

Avstrija: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

„Duhovno življenje“ je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor. — Editor responsable: msgr. Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires. Reg. de la Prop. Intel. No. 843.966.

Tiska Vilko SRL, Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina.

Od 18. do 25. januarja bomo med molitveno osmino za zedinjenje prosili sv. Cirila in Metoda, da bi se pravoslavni slovanski narodi po prizadevanjih dveh modernih apostolov združenja — Pavla VI. in Atenagorasa I. — kmalu združili z Rimom, da bomo spet ena Kristusova družina v enem božjem ljudstvu.

Molitev za Baragovo beatifikacijo:

O Bog, ki si v škofu Frideriku Baragi dal našemu ljudstvu vnetega dušnega pastirja, poganom pa gorečega misijonarja, ponižno te prosimo, poveličaj ga, da bo prištet med blažene tvoje Cerkve, da bomo imeli v njem pri tebi mogočnega priprošnjika in vzvišenega vzornika, ki ga bomo s pomočjo tvoje milosti posnemali v gorečnosti in božji ljubezni.

Usliši to našo prošnjo po zasluženju našega Odrešenika Jezusa Kristusa, svojega Sina, ki s Teboj in Svetim Duhom živi in kraljuje na vekov veke. Amen.

Ovitek: Franci Holosan

Stalna zaglavja: Jožejka Debeljak: str. 4, 5, 6, 7, 18, 30, 33, 35.

Janez Zorec: str. 37.

